

FIRST CYCLE STUDY PROGRAMME *BUSINESS ENGLISH* (STATE CODE – 653U60001) AT THE KOLPING COLLEGE 23RD FEBRUARY 2016 EVALUATION REPORT NO. SV4-66

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**KOLPINGO KOLEGIJOS
STUDIJŲ PROGRAMOS *VERSLO ANGLŲ KALBA*
(*valstybinis kodas - 653U60001*)
VERTINIMO IŠVADOS**

**EVALUATION REPORT
OF *BUSINESS ENGLISH* (*state code - 653U60001*)
STUDY PROGRAMME
at KOLPING COLLEGE**

Experts' team:

- 1. Prof. dr. Nebojša Vasic (team leader)** *academic,*
- 2. Prof. dr. Lukasz Bogucki,** *academic,*
- 3. Dr. Federico Federici,** *academic,*
- 4. Ms. Diana Guogienė,** *representative of social partners',*
- 5. Ms. Kamilia Puncevič,** *students' representative*

Evaluation coordinator –

Ms Gabrielė Bajorinaitė

Išvados parengtos anglų kalba
Report language – English

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Verslo anglų kalba</i>
Valstybinis kodas	653U60001
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Vertimas
Studijų programos rūšis	Koleginės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Vertimo profesinis bakalauras
Studijų programos įregistravimo data	2002-06-26

INFORMATION ON EVALUATED STUDY PROGRAMME

Title of the study programme	<i>Business English</i>
State code	653U60001
Study area	Humanities
Study field	Translation Studies
Type of the study programme	College Studies
Study cycle	First
Study mode (length in years)	Full-time (3)
Volume of the study programme in credits	180
Degree and (or) professional qualifications awarded	Professional bachelor in Translation
Date of registration of the study programme	26 June, 2002

CONTENTS

I. INTRODUCTION	4
1.1. Background of the evaluation process.....	4
1.2. General.....	4
1.3. Background of the HEI/Faculty/Study field/ Additional information.....	4
1.4. The Review Team.....	5
II. PROGRAMME ANALYSIS	5
2.1. Programme aims and learning outcomes.....	5
2.2. Curriculum design	7
2.3. Teaching staff	10
2.4. Facilities and learning resources	11
2.5. Study process and students' performance assessment.....	12
2.6. Programme management	15
2.7. Examples of excellence *	16
III. RECOMMENDATIONS	16
IV. SUMMARY.....	17
V. GENERAL ASSESSMENT	19

I. INTRODUCTION

1.1. Background of the evaluation process

The evaluation of on-going study programmes is based on the **Methodology for evaluation of Higher Education study programmes**, approved by Order No 1-01-162 of 20 December 2010 of the Director of the Centre for Quality Assessment in Higher Education (hereafter – SKVC).

The evaluation is intended to help higher education institutions to constantly improve their study programmes and to inform the public about the quality of studies.

The evaluation process consists of the main following stages: 1) *self-evaluation and self-evaluation report prepared by Higher Education Institution (hereafter – HEI)*; 2) *visit of the review team at the higher education institution*; 3) *production of the evaluation report by the review team and its publication*; 4) *follow-up activities*.

On the basis of external evaluation report of the study programme SKVC takes a decision to accredit study programme either for 6 years or for 3 years. If the programme evaluation is negative such a programme is not accredited.

The programme is **accredited for 6 years** if all evaluation areas are evaluated as “very good” (4 points) or “good” (3 points).

The programme is **accredited for 3 years** if none of the areas was evaluated as “unsatisfactory” (1 point) and at least one evaluation area was evaluated as “satisfactory” (2 points).

The programme is **not accredited** if at least one of evaluation areas was evaluated as "unsatisfactory" (1 point).

1.2. General

The Application documentation submitted by the HEI follows the outline recommended by the SKVC. Along with the self-evaluation report and annexes, the following additional documents have been provided by the HEI before, during and/or after the site-visit:

No.	Name of the document
1.	Renewal of Business English programme plan
2.	Additional subjects' descriptions, CVs, protocols.

1.3. Background of the HEI/Faculty/Study field/ Additional information

Public Establishment Kolping University of Applied Sciences (hereinafter referred to as KUAS) is a Lithuanian non-governmental school of higher education, providing higher education college studies. KUAS is a non-profit limited liability public entity acting as a Public Establishment (PE). Besides other ongoing programs, KUAS is also offering a study program of undergraduate professional Bachelor of Translation, which is designed to develop students' general knowledge, to convey theoretical background for the study field and to form professional skills necessary for

independent work. The Business English study program is focused on ensuring students' readiness for professional activities.

The following administrative bodies operate at the KUAS: General shareholders' meeting of the KUAS and the Director. Body responsible for the academic affairs of the KUAS is the Academic Council. Other units operating in the KUAS are: Studies Department, Centres for Economics and Business and Social Welfare, Department of Quality and Research, Department of International Relations, Student Services Centre, Dispute Settlement Commission, Student Union, Library, Accounting, Human Resources Department. General shareholders' meeting of KUAS is the supreme governing body of the KUAS, which determines KUAS funding and asset management, use and operation procedures; considers and approves strategic plans and provides means for their implementation; and determines the total number of study places considering the possibilities to ensure the quality of studies and research activities. Director is the sole governing body of the KUAS, acting on its behalf and representing it, ensuring implementation of the strategic action plan and the means foreseen in it. The Academic Council approves study programs, determines the order of studies, coordinates external evaluation and accreditation of studies. KUAS Student Union represents the interests of students. Other structural units operating in KUAS assist in ensuring proper implementation of the Business English study program.

Assessment of the Business English study program of KUAS is conducted for the third time. Last evaluation of the Business English Language study program of KUAS was conducted by a team of Lithuanian experts in March-April, 2008 and got full accreditation.

1.4. The Review Team

The review team was completed according *Description of experts' recruitment*, approved by order No. 1-01-151 of Acting Director of the Centre for Quality Assessment in Higher Education. The Review Visit to HEI was conducted by the team on 22/October/2015.

1. **Prof. dr. Nebojša Vasic (team leader)** *lecturer of Department of English language and literature, Faculty of Philosophy, Zenica University, Bosnia and Herzegovina;*
2. **Prof. dr. Lukasz Bogucki**, *professor, head of the Department of Translation Studies, University of Lodz, Poland;*
3. **Dr. Federico Federici**, *lecturer in Translation, Centre for Translation Studies, University College London, United Kingdom;*
4. **Mrs. Diana Guogienė**, *Interpreter and CEO at "Magistrai", Lithuania;*
5. **Ms. Kamilia Puncevič**, *student of Lithuanian University of Educational Sciences study programme English Philology.*

II. PROGRAMME ANALYSIS

2.1. Programme aims and learning outcomes

According to the Self Evaluation Report (hereinafter – SER) objective of the Business English study program is *to prepare qualified specialists in Business English with necessary knowledge, general and professional skills for the professional activities, who are able to provide high quality translation services, translating business literature from English to Lithuanian or from Lithuanian to English, demonstrating professional competence, mindful of translator/interpreter ethics and*

morality, seeking continuous improvement of skills and professionalism. Objectives and intended learning outcomes of the KUAS Business English study program are displayed in Table 1. (SER,p.7). Table 1. comprises general and professional (special) competencies. Information about the objectives and intended learning outcomes of the Business English study program is presented during the organized "KUAS open door" events, during participation in education fairs in Lithuania, during KUAS presentations in various Lithuanian schools organized throughout the year, where coordinator, teachers, students, public relations specialist of the Centre for Economics and Business English study program present the program, its objectives and intended learning outcomes. During these events, handouts (leaflets, flyers) are distributed to pupils, in which the KUAS study programs, their objectives, learning outcomes, and study subjects are indicated. Detailed information is also provided on the KUAS website (in Lithuanian and English). Information about the Business English program is also published in the magazine "Kur stoti?" ("Where to study?") and its website, at the meetings with the KUAS social partners, during various seminars and conferences both in Lithuania and abroad. The realization of the programme aims and learning requires substantial preconditions which are not (according to the EET and findings during the site-visit) at satisfactory level. It is the fact that the current labour market needs translators and interpreters encapsulating competent graduates with extremely high proficiency in spoken and written English, domain specialism (technical, scientific, commercial, legal translation, etc.), and experts in using appropriate translation technologies: these skills define the notion of 'professional' translator that is used in the learning outcomes (LO) of the programme. As it is more comprehensively clarified in the section related to the curriculum design the skills expected of professional translators and interpreters are regulated by international standards such as the EN15038:2006 (regulating the profession at the time the SER was completed) and its recent replacement the ISO 17100:2015 standard. The EET finds that in its current design and delivery, the curriculum of the Professional BA in Translation does not show a coherent organization to achieve these learning outcomes. Furthermore, the curriculum is not coherent in both the SER documentation evaluated by this expert panel and the data gathered during the site-visit and meetings with the management, teachers, students, and graduates. The EET concludes that the curriculum does not meet the legal requirements as only few modules (Translation I, II, III, IV) explicitly focus on developing the students' competences in oral and written translation. The programme aims and learning outcomes are realizable only if the curriculum reflects and contains all essential modules for highly qualified translators. The EET finds a substantial discrepancy between stated learning outcomes and the curriculum which is insufficiently focused on the translation skills. For the reasons outlined above, its limited range and little variety of the modules on translation, its ill-defined contents of the translation and interpreting modules, its lack of any training competence in translation technologies, and its lack of clarity on crucial distinctions between translation and interpreting, the programme does not have sufficient scope to ensure its learning its outcomes and qualification offered. The latest achievements in science, art, and technologies in the field of translation are not reflected in the content of the Programme. It was confirmed during the site-visit to EET that only demo versions of professional translation technologies are available and no member of staff possesses the competence to integrate such crucial elements in the curriculum of the programme. Apart from serious deficiencies referring to the curriculum design and the resulting inability of the Programme to realize stated learning outcomes the EET also confirms a strong weakness of the qualifications of the teaching staff who are experts in a variety of areas, including theology, philosophy, management, and international relations, but only one of the teachers claims to possess formal qualifications in translation (more

precisely elaborated in the section related to the teaching staff). It is evident that the number of the teaching staff qualified in the translation field is inadequate to ensure learning outcomes. The site visit confirmed that the institution library contains a very small number of textbooks, books and periodicals on the topic of translation and interpreting. This is clearly insufficient for training professional translators and interpreters. To add with, one of most compelling arguments which supports the realization of the learning outcomes is the graduates' professional activities. Students explicitly stated that they need more professional skills and they do not intend to work in the translation sector. The EET is not convinced that the study programme ensures sufficient provision of learning outcomes and highly qualified translators.

Expressed in such categorical and non-uncertain terms, this need shows an evidence of failing to comply with the Legal Descriptors for a Professional Bachelor. According to the Appendix 2 of the Lithuanian Descriptor of Study Cycles - Description of Learning Outcomes of the First Study Cycle, under the rubric Personal Ability, it is said: the *'Graduate has the ability to study in an autonomous manner in his/her professional activity field. He/she perceives moral responsibility for the impact of his/her activity and its results on public, economical and cultural development, wellbeing and environment.'* This ability lacks as emphasised by the students. Furthermore, the rubric of Knowledge and its Application states that a first-cycle professional bachelor must privilege *'Knowledge in professional activity providing practical knowledge of the activity field and based on the newest scientific evidence which can be used for determining and solving complex specific or abstract issues related to the activity field'*; by admission of the teaching staff and the student, the Professional Bachelor at Kolping College fails to achieve both these legal requirements.

2.2. Curriculum design

According to the description of programme in section 2.2.1 of the SER, also confirmed in the site visit, the curriculum underpinning the degree of Professional Bachelor in Translation is in principle designed to equip students with the skills to work as professional in the field of translation (with written text) and interpreting (in oral contexts). In the current national and international job markets for translators and interpreters, the skillset of graduates should include extremely high proficiency in spoken and written English, domain specialism (technical, scientific, commercial, legal translation, etc.), and expertise in using appropriate translation technologies: these skills define the notion of 'professional' translator that is used in the learning outcomes (LO) of the programme. The skills expected of professional translators and interpreters are regulated by international standards such as the EN15038:2006 (regulating the profession at the time the SER was completed) and its recent replacement the ISO 17100:2015 standard. In its current design and delivery, the curriculum of the Professional BA in Translation does not show a coherent organization to achieve these LOs. The curriculum fails to show a pedagogical coherence in both the SER documentation examined by this expert panel and the data gathered in the discussions with the management, teachers, students, and graduates in the site visit (for instance, no member of staff uses translation technologies in their teaching; no license is in place for CAT tools; current students and graduates are not even encouraged to find out information about such technologies; interpreting is an activity carried out in ad-hoc conferences and not through a consistent training). The expert panel concludes therefore that the curriculum does not meet the legal requirements as only few and inappropriate modules (Translation I, II, III, IV) explicitly focus on developing the students' competences in oral and written translation. As discussed in the evidence below, the curriculum fails to organize a logical sequence of modules that indicates a recognizable progression of learning from linguists to

professional translators. The curriculum fails altogether to support the training of professional interpreters. The limited scope of the curriculum and its crucial pedagogical lacunae do not allow tutors to support the students' attainment of the learning outcomes, thus making this programme substandard and, as such, unable to meet the minimum legal requirements. In particular, the curriculum lacks the spread of modules to attain the necessary professional LOs and the LOs explicitly stated as core for those students taking the programme (5.1 to 7.3). The subjects of study are not spread evenly; there is no systematic learning progression going from simpler tasks of translation to more complex domain-specific translation tasks beyond two elective options provided in the specialisations by 9 ECTS credits focusing in translation (either Translation of Economic Language or Translation of Legal Language). The module descriptions shows that content and skills expected in Year 1 modules does differ in quality and depth of concepts presented from the modules that the students take in Year 2 and Year 3. No propaedeutic progression is explained. An illustration of the disjoint organization of the curriculum emerges by reading the core generic descriptors of the LOs for Translation I, Translation II, and Translation III (Economic and Legal options); these modules do not show any progression in developing different degrees of competences and specialism and confuse terminological competences with translation competences. They go from developing the skill 'of righteous translation text understanding and stylistic identification in translation' (Translation I) to the skill 'of proper text understanding and stylistic identification in translation' (Translation II), to the specialist options ('To be able to recognize economic terms in the source language and to translate them precisely' confuses lexicographic and terminological skills with translation skills, in Translation of Economic language; 'To be able to recognize juridical terms in the source language and to translate them precisely'). A progressive increase of complexity and difficulty in modules at different level underpins the training of professional translators and interpreters in the HE sector. Furthermore, neither the site visit interviews nor the documentation allowed the experts to ascertain whether the teaching of Interpreting focuses on simultaneous or consecutive, conference interpreting or community interpreting. These distinctions are indisputably clear in the pedagogical literature on training interpreters; the distinction is clear because the skills and their interconnected learning outcomes differ substantially. The EET ascertained in the analysis of the modules (which lack specificity in this respect by referring to 'interpreting' a generic concept) and in the site visit with the discussion with members of staff and programme management; none of the colleagues could elicit a clear answer to questions about the training of interpreters and which type of training was been offered (simultaneous, consecutive, community, or conference interpreting). The programme cannot draw on any professional or academic expertise in the development of curricular option for interpreting, which would go beyond the irregular ('once in a year') exposure to mock multilingual conferences. At the time of evaluation, out of the 36 modular options available, which include 5 practices with perspective employers or social partners who may or may not be in the translation industry, only 4 modules (totalling 27/180 ECTS) were dedicated to translation: only 15% of modules in a Professional BA in Translation has content explicitly dealing with translation processes, procedures, tactics, and training of translators. Several months after the EET evaluated the SER and held the site visit, the EET received four (4) additional module descriptors –further discussed below- which would potentially add to future teaching, and not to the course as it was when evaluated, 18 extra ECTS. It has to be emphasized that from the descriptors it is impossible to say whether these additional modules are core, compulsory modules, or optional modules. The students can access only 2 translation-specific modules (Translation I, Translation II) and a module focused on interpreting (Translation IV) among the core modules (totalling 18 ECTS). The curriculum allows

students to take an extra 9 credits in the specialist options (which in Annex 6 are not listed as Translation III, but are reasonably identifiable as Translation of Legal Language or Translation of Economic Language). These two extra 9-credit modules are not consistent with the level of studies and there is no evidence of progression from Translation I to Translation IV. On the contrary, the latter module explicitly refers to different skills, which are those necessary in interpreting that BA programmes in interpreting develop over the course of 3 academic years from Y1 to Y3/Y4 – depending on the HEI. During the site visit, students, staff, and management confirmed that students have a practical training on interpreting ‘once a year’ and staff acknowledged that their graduates will not be able to work as interpreters but that ‘they prepare them psychologically’ for the profession, which is rather unorthodox approach at this level of studies and inconsistent with current literature in interpreter training. If one considers that only 1 out of 4 translation modules is intended to introduce the students to a non-specified form of interpreting – even though there are excellent facilities for conference interpreting but no qualified conference interpreter in the staff – the total number of credits dedicated to translation work goes down to 10% of the overall ETCS credits. This training system is not consistent with the type of studies. Additional documentation on the revised modules introduced in 2014-2015 was explicitly requested during the site visit; EET also received the descriptors for four modules, one entitled ‘Intercultural Communication’ (4 ECTS), one ‘Rhetoric’ (4 ECTS), Theory of English for specific purposes (6 ECTS) and Translation Theory (4 ECTS). None of these modules refers to a significant and substantial enhancement of the translation skills, professional competences in translation, or additional teaching in interpreting in the programme. As these modules will be delivered in the future, it is down to guesswork whether or not they will potentially strengthen the delivery of the programme. Arguably, ‘Intercultural Communication’, ‘Rhetoric’, and Theory of English for specific purposes will enhance the Business English part of the professional BA degree. They do not project a clear picture of what they will do to enhance interpreting or translation training; furthermore, these modules do not reflect the programme at the time of evaluation. Any assessment of their impact in the future remains however impossible to be made by the EET at the time of evaluation as these modules are described out of context and without indications of . In fact, these modules show that the changes are of marginal significance to the core LO of the programme, as they do not increase at all the number of credits dedicated to professional training of translators and interpreters. The content and teaching methods of the modules are inadequate to graduate students by awarding a Professional BA in Translation. With its focus and attention to the legislation and translation market of the EU, the programme fails to support its graduates in the achievement of learning outcomes that lay the foundations for a professional career in either the Lithuanian or European professional settings. With regard to the references to interpreting, the curriculum does not offer an appropriate, adequate, and satisfactory number of modules to develop interpreting skills; this lacuna per se invalidates the programme learning objectives 5.1 to 5.3, and 6.4. In the site visit, the EET asked tutors for details on the delivery of the interpreting modules; it was explained that some of the students engaged, once a year, in shadowing a tutor who would be involved in interpreting during the annual conference of the College. Learning by shadowing is only a minimal component of interpreter training; extensive weekly and daily training is required to become professional interpreting. The EET hence ascertained that the methods of teaching interpreting are non-systematic; they are not based on recognized pedagogical recommendations of consistent and continuous classroom and individual exercise and practice. The methods of teaching translation are out-of-date and lack any reference to crucial translator technological aids that are part of any professional activity; hence, it is equally impossible for the current modules to support the students in achieving the learning outcomes 6.2,

7.1, and 7.2. For the reasons outlined above, its limited range and little variety of the modules on translation, its ill-defined contents of the translation and interpreting modules, its lack of any training competence in translation technologies, and its lack of clarity on crucial distinctions between translation and interpreting, the programme does not have sufficient scope to ensure its learning its outcomes. The content of the programme with specific reference to translation and interpreting does not reflect the latest achievements in science, art, and technologies in the discipline. The site visit confirmed that only demo versions of professional translation technologies are available and no member of staff possesses the competence to integrate such crucial elements in the curriculum of the programme. From the organization of its modules, to the samples of final papers (with a minority of topics focusing on translation and several using outdated sources), it emerges clearly that teaching staff and management of the programme are not familiar with the current debates on professional competences and translators' skills (as set out in European standards and discussed in translation pedagogy from 1995 to 2015). The serious lacunae are the limited training in translation-specific and interpreting-specific areas that should represent at least 35-40% of the ECTS and the lack of training in translation technologies, which are reasons sufficient and enough to demonstrate that the programme is out-of-date with current pedagogy in translation and interpreting, and not fit for training professional translators. The Curriculum must be reorganized following the current literature in translator training and translation pedagogy; a tutor research-active in translation or interpreting, with professional experience in the field, must be involved in curriculum design or at least consulted on the overall balance of modules. Furthermore, if the management team intend to include interpreting training in the curriculum, two strands of modules must be clearly devised and the curriculum must be entirely rewritten to increase the level of teaching on translation and interpreting.

2.3. Teaching staff

The study programme is provided by the staff the very minimum of the legal requirements for professional bachelor study programme. Analyzing deeper, the qualifications of the teaching staff are not adequate to ensure learning outcomes; staff are qualified in a variety of areas, including theology, philosophy, management, and international relations, but only one of the teachers claims to possess formal qualifications in translation (mentioned during the staff meeting, but not confirmed in CV); as regards interpreting, a staff member reported incidental rather than deliberate acquisition of interpreting competence; overall, it appeared to EET that translation is neglected as an academic interest among Kolping College staff. As per the list of teachers provided (those who teach BE core subjects), all staff members have degrees (bachelor, master, or doctorate) in philology. The footnote says that receiving a degree in translation was not possible until Lithuania gained independence, but seeing as that was 26 years ago, the argument is not valid and there should be at least some staff members with an appropriate degree in translation. During the site visit and meetings organized with EET it seemed that staff appear to be impervious to technological development and do not see a pressing need to include translation technologies in the classroom; there is very little if any familiarity with translation technology (also amongst the student community); during the meeting, the staff members present failed to recognize the notion of translation memory and had a very vague idea of the functions and role of SDL Trados, industry standard software. The number as itself of the teaching staff is adequate to ensure learning outcomes, particularly due to the low number of students; however, staff showed to EET that they are not sure if learning outcomes will be met and that students can pursue careers in the field of translation and interpreting; similarly, discussion with social partners showed that they are reluctant

to employ graduates as translators and interpreters, as they fear that graduates would not provide the standard of service that would be required for these jobs. During the meeting with graduates it was revealed that a more popular choice is to pursue a career outside the industry (one graduate described her job at a restaurant). Teaching staff turnover is low but could be able to ensure the provision of the programme.

The higher education institution seems to create some conditions for the professional development of the teaching staff necessary for the provision of the programme, but improvement in this area is necessary; staff receive funding for professional development and the amount varies from teacher to teacher, but no formal system for motivational enhancement is present as it was revealed during the site visit.

After the analysis of CVs, EET could also conclude that teaching staff of the programme is not involved in research directly related to the study programme being reviewed; research results are not impressive, in particular in applied areas. All staff members work part time (as per the list of teachers provided; information verified during the site visit) and many have other jobs, thus their involvement in the works of the institution under scrutiny appears limited. During the site visit, the expert team noticed that staff seemed not to be engaged or attached to the institution and often were not thoroughly familiar with its inner workings.

2.4. Facilities and learning resources

The premises for studies are adequate both in their size and quality. As indicated in the SER and as seen during the site visit, all classrooms in the new building on the campus have been recently newly equipped. As a result, basic teaching and learning equipment, such as computers, multimedia and basic software are adequate both in numbers and quality. As indicated in the SER and as seen during the site visit, there are 43 computers at the campus used for learning purposes and located in computer classrooms. The computers are equipped with Windows 7 and Microsoft Office 2010. According to the SER, two computer rooms with 43 workplaces have two types of accounting software STEKO and KONTO installed, but it is not useful in the process of training translators or interpreters. There is an indication in the SER of the amounts spent every year on the acquisition of new software and renewal of its library funds, but there is no specification in the SER on what exactly has been purchased for the purpose of training professional translators or interpreters. The site visit revealed that the only newly acquired book on translation was “Kalba ir vertimas” by Lionginas Pazusis. In addition, as the SER shows, the actually acquired software is only helpful in developing the very basic translation skills. For example, the institution has 18 licences of ANGLONAS dictionary available, including 18 licences of Tildes Biuras (Tilde Office) dictionary, which are helpful, but not really sufficient in training professional translators and interpreters. According to the interviews with teachers, the institution has recently downloaded demo versions of TRADOS to train the translators-to-be, but, as interviews with teachers and students revealed, the institution has not used even the demo software for that purpose yet. Therefore, the EET’s conclusion is that the teaching and learning software is not sufficient to train professional translators. Interviews with the two stakeholders who came for the meeting with the EET revealed that the higher education institution actually has no permanent arrangements for students’ practice, such as contracts with placement sites. One of the social partners clearly indicated that they have not even been asked to take students for practical training this year. Interviews with students, social partners and teachers confirmed that, as a rule, students are expected to show initiative and look for a placement site for practical training themselves and only if their fail in their endeavour, the institution offers them to undergo practical training with one of the two social partners, i.e. either

publishing house “Obuolys” or Kaunas City Municipality with no other options clearly available. The students themselves said they expect to undergo practical training with the publishing house “Obuolys”, i.e. one of the two currently available placement sites for practical training. The EET would recommend expanding the network of social partners and placement sites with the aim to ensure proper practical training of profession translators and interpreters-to-be.

Judging from the submitted SER (Point 2.4.4, Point 2.4.5 and Table 4 on page 20 of SER), there has been an impression that adequate access to teaching materials (textbooks, books, periodical publications, databases) is ensured as the SER quoted that in 2014 LTL 4,768 was spent on the renewal of library funds. Despite the fact that neither students, nor teachers expressed any complains on the matter, the site visit revealed that the institution’s library is actually quite tiny and that only a very small number of textbooks, books and periodicals that are available there are actually on the topic of translation and interpreting. EET considers this to be clearly insufficient for the training of professional translators and interpreters. There is an indication in the SER of the amounts spent every year on the acquisition of new books. Namely, in 2014 as much as LTL 4,768 was spent on the matter, but only one book (namely “Kalba ir vertimas” by Lionginas Pažūsis) has recently been purchased to help train translators and interpreters. Interviews with students and teachers showed that students prefer e-books and that the institution even launched teaching on how to use electronic databases, but they also revealed that students were unable to name any specific electronic sources that are useful in training professional translators and interpreters.

In addition, the SER quoted that in 2014 as much as LTL 13,704 was spent on computer software and hardware, but the site visit and interviews with teachers revealed that none of it was spent on purchasing any professional software which is indispensable in training professional translators. Since, as seen during the site visit and as proven during the interviews with students, this fully-licensed software, such as TRADOS, is still non-existent and even its demo version is not used for the purpose at all, the EET considers this to be a clear drawback in training professional translators. The site visit to the institution revealed that it has simultaneous interpreting equipment available for the training of professional interpreters, which is commendable. However, as interviews with students and teachers revealed, the equipment is only used several times a year for the purpose of practical training of the students under the programme, which the EET considers to be clearly insufficient in order to train professional interpreters.

2.5. Study process and students’ performance assessment

On the issue of whether the admission requirements are well founded, EET has concerns in relation to the process and the outcomes. The table of Competitive Scores of Applying Students (p.21, Table 5) provided in SER, supports the fact that KUAS doesn’t have the privilege of choosing their students and almost all the applicants are admitted to the programme. In addition, students with a sufficient difference of their background knowledge are admitted. SER claims that there are no special requirements for admission to this programme. KUAS takes into account secondary education achievements and motivation of potential students. Relying on the data provided in the SER (p. 21, Table 5) the number of the entrants for the study programme of Business English has increased from 7 in 2013 to 12 in 2014. Students confirmed that the information regarding the study programme such as programme description and admission requirements is available on the college’s web page.

In relation to the extent to which the organization of the study process ensures an adequate provision of the programme and the achievement of learning outcomes, information about the study process such as study calendar, timetables for lectures and examination sessions, opportunities for

study periods abroad, tuition fees, student grants, funding of studies are publicly available on the website or in the Moodle system. During the meeting with students and the staff it was confirmed that students are engaged in the improvement of the study programme and administration of the programme seems to be always willing to hear comments, suggestions and feedback from their students (e.g. Students wanted a course of Spanish). Generally, students had no serious complaints for their studies; however, flaws were also mentioned. According students' perception there is inadequate amount of hours devoted for practice (students need more translation practice), inadequate number of teachers in translation field was also declared. EET recommends increasing a number of modules that are carried out in English (1st year students have 2 modules in English out of 6; 2nd year students have half of the modules carried out in English). Students agreed that more courses could be thought in English as the programme is Business English. Also, there is inadequate usage of translation tools and students are willing to have more practice with translation tools. EET strongly recommends to increase number of modules carried out in English and to consider the usage of translation tools as all in all study process seems partly ensure learning outcomes.

The extent to which students are encouraged to participate in research, artistic and applied research activities was considered by EET. SER mentions that the students have the possibility to develop competences in the field of applied scientific research by participating in the annual conference organized by KUAS and other projects (p.22). Students of study programme of Business English have access to research and applied research activities (e.g. In December 2014, students of Business English study program actively participated in the seminar organized by KUAS together with the Ministry of Foreign Affairs of LR; students were actively involved in the seminar-simulation organized by KUAS "We are the Council of the European Union" etc.). During the site visit, it was confirmed by the administration and students, that students have an opportunity to participate in an annual conference organized by KUAS. SER claims that during the last five academic years, an annual average of 10 percent of Business English students is preparing articles and (or) presentations for scientific-practical conferences. So it seems that students are encouraged to participate in various events (student conferences, seminars organized by the Kolping Society both in Lithuania and abroad), while travel expenses are funded by KUAS. However, EET considers that significant improvement in students' participation in research, artistic and applied research activities is required, as participation to one annual, internal event shadowing a tutor interpreting parts of a conference does not qualify as enough and a wider range of external options need to be made available and promoted to the majority of the students.

As to whether the students have opportunities to participate in student mobility programmes, the SER claims that students of this programme have opportunities to take part in mobility programmes. KUAS provides an opportunity each school year for 4-5 students to study and to do the practice under the Erasmus student exchange programme. Students of the Business English program take advantage of this opportunity. The ratio of students having the opportunity to participate in the Erasmus student mobility activities is set by the Education Exchanges Support Foundation on the basis of calculations by taking the ratio of students studying at the KUAS and comparing it with other Lithuanian higher education institutions. The number of students of Business English who went abroad under the Erasmus exchange programme has increased from 0 students in 2011-2013, to 1 student in 2014 and 4 students in 2015, which is a step in the right direction for a much enhanced exchange programme. Also, KUAS has signed bilateral agreements on the mobility of students with Business English Academy (Denmark), University West (Sweden), Suleyman Demirel University (Turkey); Malta and Germany are available as well due to the existing co-operation agreements. EET considers that there is insignificant number of agreements

with foreign higher institutions and recommends bring about more agreements with foreign higher institutions.

In regard to the extent to which the higher education institution ensures an adequate level of academic and social support, KUAS students seems to have good academic and social support. During the visit, it turned out that Moodle system is integrated to the study process (e.g. some material for the study process is available in the Moodle system). Feedback from students is being gathered and discussions are organized. Changes are being made in response to student comments. The possibility to create a personal studying programme is given to students. Moreover, students pointed out that teachers are always eager to help with all the questions (e.g. students said that they can freely share their likes and/or dislikes regarding the study programme and changes are being made). Social and material support (founder's scholarship is given for orphans and disadvantaged students, for active students and excellent/very good academic achievements the Founder's Scholarship is allocated ect.) is provided. Also, upon student's request tuition fee payment deadline may be extended. Furthermore, to facilitate students' adjustment to the KUAS climate Business English students have mentors (a teacher and a student) allocated. Finally, KUAS has entered into an agreement with Aleksandras Stulginskis University, Vilnius Co-operative College Kaunas branch and Kaunas University of Technology regarding dormitory rent – so if it is needed students can apply for it. The information regarding academic and social support is clear and publicly available (webpage, or in KUAS).

As to whether the assessment system of students' performance is clear, adequate and publicly available, EET learnt that the final score consists of the range of the assignments (attendance, activity, interim payments, homework, exam) that are collected during the semester. The information regarding assessment is presented at the beginning of each course and is available in the Moodle system. During the meeting, students confirmed that assessment criteria and methods are introduced at the beginning of each course. Feedback to the students on their progress is given. However, EET is not convinced that there is clear coherence between LO and assessment methods in the programme (as students have no oral exams – but the programme prepares interpreters; in addition, the graduates revealed that they do not feel like they are able to interpret after graduation), and recommends that this should be further investigated by the management and the staff.

In relation to the question of whether the professional activities of the majority of graduates meets the programme providers' expectations, the administration of this programme claimed that before launching this programme they had analyzed the situation in labor market and results of the research conducted by Vilnius University. It was concluded that there is a need of Business English programme that offers not only to study the language, but also prepares interpreters. Within five years 40 students graduated the Business English study programme. Graduates of this programme said that they are satisfied with the study process of this programme and stated that there is nothing to be improved. As the programme prepares interpreters students where asked whether they would like to work as interpreters – their answer was negative and it was added that it is needed to have some personal skills for this. EET was not convinced that the study programme ensures sufficient provision of learning outcomes. Furthermore, students were asked what are advantages of this programme and it was stated that KUAS helped them to grow as a person (a student from shy person became more self-confident), KUAS spreads friendly and homely climate, students believe they can work as translators, teachers of English, receptionists at the hotel. The social partners that were interviewed did not seem to have a close connection to the programme. Social partners are involved in expressing their opinions on what kind of specialists they need. They mentioned that students are lacking practice in translation. EET has concerns regarding quality of studies and

implementation of outcomes. During the meeting with social partners, it turned out that during the internship, students' translation had to be rewritten most of the times.

2.6. Programme management

The SER revealed that responsibilities for decisions and monitoring of the implementation of the programme are clearly allocated and documented on paper, which is evident from the SER. For example, Point 2.6.1 of the SER briefly describes programme management and decision making structure and specifically names the KUAS Quality Guide and Point 2.6.2 of the SER speaks about the participation of the Quality and Research Department and the Attestation Committee as formed by the Director of the institution in the process of programme management and quality assurance. During the site visit and interviews with the administration it was somehow unclear for the EET who the key person responsible for the overall monitoring and implementation of the programme actually was, although, judging from additional written explanations submitted by the educational establishment, there seems to be an officially appointed person responsible for the programme.

The outcomes of internal and external evaluations of the programme are, to a certain extent, used for the improvement of the programme. For example, technical equipment for training conference interpreters has been purchased. However, the booth where the simultaneous interpretation equipment was installed is not soundproof and does not meet the professional requirements in terms of floor area and visibility of the speaker and the screen. The equipment for simultaneous interpreting is not used frequently enough to develop the skills of the future professional conference interpreters. As a result, as the interview with the alumni and with social partners confirmed, the graduates do not have the skills necessary to work as simultaneous interpreters. Moreover, already back in 2008 it was recommended by a team of external evaluators to purchase software enabling to train the skills necessary to do computer assisted translations. However, as the site visit showed, for undisclosed reasons it has not been done, although the teachers who came to the meeting with the external evaluation team clearly indicated the need for such computer-assisted translation tools (e.g. TRADOS) in order to train professional translators. The currently available demo versions of TRADOS that have been previously mentioned in the external evaluation report are not sufficient for that purpose and are not even being used in the process of training as it was revealed to the EET during the site visit. In addition, there is a lack of experts in translation with CAT tools and in simultaneous interpreting among the teachers who teach in the programme. The EET considers this failure to ensure the use of available resources, including the failure to ensure the adequate number of experts in translation, who would be well-versed in the usage of CAT tools and properly trained experts in simultaneous interpreting to be one of the major deficiencies of the programme management. There are procedures foreseen to involve stakeholders in the evaluation and improvement processes. Interviews with students revealed that they are regularly surveyed and their suggestions on the improvement of the programme are taken into consideration. For example, students indicated that they clearly lack public speaking skills. It was also confirmed by social partners. As a result, more training in the field of rhetoric was offered. Nonetheless, as interviews with the stakeholders confirmed, the institution seems to have in general abandoned relations with social partners and is not pro-actively looking for productive cooperation with them. For example, one of the interviewed social partners confirmed that last year they did not take students for practical training because they have not been approached by the college and have not been asked to do so. Therefore, the institution rightly mentions the involvement of social partners to be one of its weaknesses and an area for improvement. Point 2.6.5. of the SER lists all the documents available which regulate internal study quality assurance at the institution. Nonetheless, the site visit and

interviews with the administration, teachers and students revealed that there is no evident proof of internal quality assurance measures being effective and efficient. The EET, therefore, concluded that although all the necessary procedures seem to be in place on paper, there is still no actual proof of how effectively and efficiently quality assurance measures are applied in practice. All the changes mentioned during the interviews with teachers, students and social partners are implemented by the institution with the aim of meeting the students' and the social partners' demands lack consistency and merely meet the ad-hoc requirements of several stakeholders in the process. In addition, interviews with the administration and teachers showed that there is an obvious lack of a clear vision on the programme administrators' part about the direction in which the study programme should be developing in order to ensure quality teaching and learning.

2.7. Examples of excellence *

* if there are any to be shared as a good practice

III. RECOMMENDATIONS

- There is an obvious lack of a clear vision on the programme administrators' part about the direction in which the study programme should be developing in order to ensure quality teaching and learning. This vision should be thoroughly analyzed and renewed according the EU and national (also labour) requirements.
- The programme aims and learning outcomes should be reviewed and reconsidered in order to be synchronised with the curriculum.
- The curriculum must be reorganized following the current literature in translator training and translation pedagogy; a tutor research-active in translation or interpreting, with professional experience in the field, must be involved in curriculum design or at least consulted on the overall balance of modules. Furthermore, if the management team intend to include interpreting training in the curriculum, two strands of modules must be clearly devised and the curriculum must be entirely rewritten to increase the level of teaching on translation and interpreting.
- Staff are qualified in a variety of areas, including theology, philosophy, management, and international relations, but only one of the teachers claims to possess formal qualifications in translation. There should be employed least some staff members with an appropriate degree in translation involved in the programme.
- Teaching and learning software is not sufficient to train professional translators. It is recommended to supplement the library with more necessary literature for the programme on the topic of translation and interpreting. Now it is clearly insufficient for training professional translators and interpreters.
- Only demo versions of professional translation technologies are available and no member of staff possesses the competence to integrate such crucial elements in the curriculum of the programme. It is recommended to get fully-licenced software and start using all resources necessary for teaching and training students during their study process.

- EET strongly recommends to increase number of modules carried out in English and to consider the usage of translation tools as all in all study process seems partly ensure the learning outcomes.
- EET recommends expanding the network of social partners and placement sites with the aim to ensure proper practical training of profession translators and interpreters-to-be.
- The EET considers that significant improvement in students' participation in research, artistic and applied research activities is required.
- It is recommended to form a clear body which would be responsible for the quality and the supervision of the programme with clearly allocated responsibilities.
- It is recommended to review internal quality assurance measures and the ways of its usage, how it could to be effective and efficient.

IV. SUMMARY

The EET finds the following positive aspects of the Programme; the programme aims and learning outcomes are clearly defined and publicly accessible; students of this programme have opportunities to take part in mobility programmes. KUAS provides an opportunity each school year for 4-5 students to study and to do the practice under the Erasmus student exchange programme; the possibility to create a personal studying programme is given to students; the information regarding assessment is presented at the beginning of each course and is available in the Moodle system; the assessment criteria and methods are introduced at the beginning of each course; feedback is given to the students; learning atmosphere is positive and oriented towards human values; teachers are always eager to help with all the questions (e.g. students said that they can freely share their likes and/or dislikes regarding the study programme and changes are being made). Social and material support (founder's scholarship is given for orphans and disadvantaged students, for active students and excellent/very good academic achievements the Founder's Scholarship is allocated etc.) is provided responsibilities for decisions and monitoring of the implementation of the programme are clearly allocated and documented and the actual procedures seem to be fully introduced and recorded in respective documents etc.

Unfortunately, there are more negative aspects and profound deficiencies of the programme. The programme aims and learning outcomes are not synchronised with the curriculum. The curriculum fails to show a pedagogical coherence in both the SER documentation examined by this expert panel and the data gathered in the discussions with the management, teachers, students, and graduates in the site visit (for instance, no member of staff uses translation technologies in their teaching; no license is in place for CAT tools; current students and graduates are not even encouraged to find out information about such technologies; interpreting is an activity carried out in ad-hoc conferences and not through a consistent training). The limited scope of the curriculum and its crucial pedagogical lacunae do not allow tutors to support the students' attainment of the learning outcomes, thus making this programme substandard and, as such, unable to meet the legal requirements. If one considers that only 1 out of 4 translation modules is intended to introduce the students to a non-specified form of interpreting – even though there are excellent facilities for conference interpreting but no qualified conference interpreter in the staff – the total number of credits dedicated to translation work goes down to 10% of the overall ETCS credits. This training system is not consistent with the type of studies. The content and teaching methods of the modules are inadequate to graduate students by awarding a Professional BA in Translation. With its focus and attention to the legislation and translation market of the EU, the programme fails to support its graduates in the achievement of learning outcomes that lay the foundations for a professional career in either the Lithuanian or European professional settings. With regard to the references to

interpreting, the curriculum does not offer an appropriate, adequate, and satisfactory number of modules to develop interpreting skills; this lacuna per se invalidates the programme learning objectives 5.1 to 5.3, and 6.4. The content of the programme with specific reference to translation and interpreting does not reflect the latest achievements in science, art, and technologies in the discipline. The site visit confirmed that only demo versions of professional translation technologies are available and no member of staff possesses the competence to integrate such crucial elements in the curriculum of the programme. From the organization of its modules, to the samples of final papers (with a minority of topics focusing on translation and several using outdated sources), it emerges clearly that teaching staff and management of the programme are not familiar with the current debates on professional competences and translators' skills (as set out in European standards and discussed in translation pedagogy from 1995 to 2015). The serious lacunae are the limited training in translation-specific areas that should represent at least 35-40% of the ECTS and the lack of training in translation technologies, which are reasons sufficient and enough to demonstrate that the programme is out-of-date with current pedagogy in translation and interpreting, and not fit for training professional translators. The qualifications of the teaching staff are not adequate to ensure learning outcomes; staff are qualified in a variety of areas, including theology, philosophy, management, and international relations, but only one of the teachers claims to possess formal qualifications in translation; as regards interpreting, a staff member reported incidental rather than deliberate acquisition of interpreting competence; overall, it appears that translation is neglected as an academic interest among Kolping College staff. Teaching staff turnover is low but able to ensure a provision of the programme.

The institution has several licences of ANGLONAS available and has recently downloaded demo versions of TRADOS to train the translators-to-be, but has not used even the demo software for that purpose yet. Therefore, the conclusion is that the teaching and learning software is not sufficient to train professional translators. The institution's library is actually tiny and that only a very small number of textbooks, books and periodicals that are available there are actually on the topic of translation and interpreting. This is clearly insufficient for training professional translators and interpreters. The EET considers that significant improvement in students' participation in research, artistic and applied research activities is required. Social partners mentioned that students are lacking practice in translation. The institution has in general abandoned relations with social partners and is not pro-actively looking for productive cooperation with them. Furthermore, in practice even after the site visit it remains unclear who are the key persons who actually have the responsibility for the overall monitoring and implementation of the programme. All the changes implemented by the institution with the aim of meeting the students' and the social partners' demands lack consistency and merely meet the ad-hoc requirements of several stakeholders in the process. The changes are not carried out systematically as they are not focused on a clear understanding of what students should be taught to acquire the skills to work as professional translators and interpreters. There is an obvious lack of a clear vision on the programme administrators' part about the direction in which the study programme should be developing in order to ensure quality teaching and learning.

V. GENERAL ASSESSMENT

The study programme BUSINESS ENGLISH (state code – 653U60001) at KOLPING COLLEGE is given **negative** evaluation.

Study programme assessment in points by evaluation areas.

No.	Evaluation Area	Evaluation of an area in points*
1.	Programme aims and learning outcomes	1
2.	Curriculum design	1
3.	Teaching staff	2
4.	Facilities and learning resources	2
5.	Study process and students' performance assessment	2
6.	Programme management	1
	Total:	9

*1 (unsatisfactory) - there are essential shortcomings that must be eliminated;

2 (satisfactory) - meets the established minimum requirements, needs improvement;

3 (good) - the field develops systematically, has distinctive features;

4 (very good) - the field is exceptionally good.

Grupės vadovas: Team leader:	Prof. dr. Nebojša Vasic
Grupės nariai: Team members:	Prof. dr. Lukasz Bogucki
	Dr. Federico Federici
	Diana Guogienė
	Kamilia Puncevič

<...>

KOLPINGO KOLEGIJOS PIRMOSIOS PAKOPOS STUDIJŲ PROGRAMOS *VERSLO ANGLŲ KALBA* (VALSTYBINIS KODAS – 653U60001) 2016-02-23 EKSPERTINIO VERTINIMO IŠVADOS NR. SV4-66

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**KOLPINGO KOLEGIJOS
STUDIJŲ PROGRAMOS *VERSLO ANGLŲ KALBA*
(*valstybinis kodas - 653U60001*)
VERTINIMO IŠVADOS**

**EVALUATION REPORT
OF *BUSINESS ENGLISH* (*state code - 653U60001*)
STUDY PROGRAMME
at KOLPING COLLEGE**

Experts' team:

6. Prof. dr. Nebojša Vasic (team leader) *academic,*
7. Prof. dr. Lukasz Bogucki, *academic,*
8. Dr. Federico Federici, *academic,*
9. Ms. Diana Guogienė, *representative of social partners',*
10. Ms. Kamilia Pucevič, *students' representative*

Evaluation coordinator –

Ms Gabrielė Bajorinaitė

Išvados parengtos anglų kalba
Report language – English

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Verslo anglų kalba</i>
Valstybinis kodas	653U60001
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Vertimas
Studijų programos rūšis	Koleginės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Vertimo profesinis bakalauras
Studijų programos įregistravimo data	2002-06-26

INFORMATION ON EVALUATED STUDY PROGRAMME

Title of the study programme	<i>Business English</i>
State code	653U60001
Study area	Humanities
Study field	Translation Studies
Type of the study programme	College Studies
Study cycle	First
Study mode (length in years)	Full-time (3)
Volume of the study programme in credits	180
Degree and (or) professional qualifications awarded	Professional bachelor in Translation
Date of registration of the study programme	26 June, 2002

TURINYS

I. ĮVADAS	4
1.1. Vertinimo proceso kontekstas	4
1.2. Bendra informacija	4
1.3. Informacija apie aukštąją mokyklą/fakultetą/studijų kryptį/ Papildoma informacija	4
1.4. Ekspertų grupė.....	5
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	5
2.2. Programos sandara.....	7
2.3. Personalas	10
2.4. Materialieji ištekliai.....	11
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	12
2.6. Programos vadyba	15
2.7. Gerosios praktikos pavyzdžiai *	16
III. REKOMENDACIJOS	16
IV. SANTRAUKA	17
V. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	19

I. ĮVADAS

1.1. Vertinimo proceso kontekstas

Vykdomų studijų programų vertinimas atliekamas vadovaujantis Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-01-162 patvirtinta **Vykdomų studijų programų vertinimo metodika**.

Vertinimo tikslas yra padėti aukštojo mokslo institucijoms nuolat tobulinti savo studijų programas ir informuoti visuomenę apie studijų kokybę.

Vertinimo procesą sudaro šie pagrindiniai etapai: 1) *savianalizė, kurios pagrindu aukštoji mokykla parengia savianalizės suvestinę*; 2) *vertinimo ekspertų grupės vizitas į aukštąją mokyklą*; 3) *vertinimo ekspertų grupės parengtos ir viešai paskelbtos vertinimo išvados*; 4) *paskesnė veikla*.

Vadovaudamasis studijų programos išorės vertinimo išvadomis, SKVC priima sprendimą dėl studijų programos akreditavimo 3 arba 6 metams. Jei studijų programos vertinimo išvados neigiamos, ji neakredituojama.

Programa **akredituojama 6 metams**, jei visos vertinamosios sritys yra įvertintos „labai gerai“ (4 taškai) arba „gerai“ (3 taškai).

Programa **akredituojama 3 metams**, jei nė viena vertinamoji sritis nebuvo įvertinta „nepatenkinamai“ (1 taškas) ir bent viena vertinamoji sritis įvertinta „patenkinamai“ (2 taškai).

Programa **neakredituojama**, jei bent viena vertinamoji sritis įvertinta „nepatenkinamai“ (1 taškas).

1.2. Bendra informacija

Aukštoji mokykla vertinti pateikė SKVC Metodikoje nurodytus vertinti reikalingus dokumentus. Kartu su savianalizės suvestine ir jos priedais aukštoji mokykla prieš ekspertų vizitą, vizito metu ir (ar) po vizito pateikė šiuos papildomus dokumentus:

Nr.	Dokumento pavadinimas
1.	Verslo anglų kalbos programos plano atnaujinimas
2.	Papildomi dalykų aprašai, gyvenimo aprašymai, protokolai.

1.3. Informacija apie aukštąją mokyklą / fakultetą / studijų kryptį / Papildoma informacija

VšĮ Kolpingo kolegija (toliau – Kolegija) yra Lietuvos nevalstybinė aukštojo mokslo mokykla, vykdanči kolegines aukštojo mokslo studijas. Kolegija yra ne pelno siekiantis ribotos atsakomybės viešasis subjektas, veikiantis kaip viešoji įstaiga (VšĮ). Be kitų programų, Kolegija vykdo pirmosios pakopos vertimo profesinio bakalauro studijų programą, kurios tikslas yra ugdyti studentų bendrąjį išprusimą, gilinti šios studijų krypties teorines žinias ir lavinti profesinius savarankiško darbo gebėjimus. Verslo anglų kalbos studijų programoje didžiausias dėmesys skiriamas užtikrinti, kad studentai būtų pasirengę profesinei veiklai.

Kolegijoje veikia šie administracijos organai: Kolegijos Visuotinis akcininkų susirinkimas ir Direktorius. Už akademinis reikalus Kolegijoje atsakinga Akademinė taryba. Kiti veikiantys Kolegijos padaliniai: Studijų departamentas, Ekonomikos ir verslo bei Socialinės gerovės centrai, Kokybės ir mokslinių tyrimų departamentas, Tarptautinių santykių departamentas, Studentų paslaugų centras, Ginčų sprendimo komisija, Studentų atstovybė, Biblioteka, Apskaitos departamentas, Žmogiškųjų išteklių departamentas. Kolegijos visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausiasis valdymo organas, kuris sprendžia šios aukštosios mokyklos finansavimo ir turto valdymo klausimus, numato naudojimo ir veiklos procedūras, svarsto ir tvirtina strateginius planus bei suteikia jų įgyvendinimo priemones, taip pat atsižvelgdamas į galimybes užtikrinti studijų ir mokslinės veiklos kokybę priima sprendimus dėl bendro studijų vietų skaičiaus. Direktorius yra Kolegijos vienasmenis valdymo organas, veikiantis jos vardu ir jai atstovaujantis; jis užtikrina strateginio veiksmų plano ir jame numatytų priemonių įgyvendinimą. Akademinė taryba tvirtina studijų programas, sprendžia dėl studijų tvarkos, koordinuoja išorės vertinimą ir studijų akreditaciją. Kolegijos Studentų atstovybė atstovauja studentų interesams. Kiti struktūriniai Kolegijos padaliniai prisideda užtikrindami tinkamą Verslo anglų kalbos studijų programos įgyvendinimą.

Kolegijos Verslo anglų kalbos studijų programa vertinama trečią kartą. Paskutinį kartą Kolegijos Verslo anglų kalbos studijų programą vertino lietuvių ekspertų grupė 2008 m. kovo–balandžio mėnesiais; programa buvo visiškai akredituota.

1.4. Ekspertų grupė

Ekspertų grupė buvo sudaryta vadovaujantis Studijų kokybės vertinimo centro l. e. p. direktoriaus įsakymu Nr. 1-01-151 patvirtintu *Ekspertų atrankos aprašu*. Ekspertų grupės vizitas į aukštąją mokyklą vyko 2015 m. spalio 25 d.

- **Prof. dr. Nebojša Vasic (grupės vadovas)** *Zenica universiteto Filosofijos fakulteto Anglų kalbos ir literatūros katedros docentas, Bosnija ir Hercegovina;*
- **Prof. dr. Lukasz Bogucki,** *Lodzės universiteto Anglistikos instituto vadovas, Vertimo katedros vedėjas, profesorius (Lenkija);*
- **Dr. Federico Federici,** *Londono universiteto koledžo Vertimo studijų centro dėstytojas, Privilegiuotojo lingvistų instituto Didžiojoje Britanijoje egzaminuotojas (Didžioji Britanija);*
- **Diana Guogienė,** *vertėja ir "Magistrai" vadovė, Lietuva;*
- **Kamilia Puncevič,** *Lietuvos edukologijos universiteto Anglų filologijos studijų programos studentė.*

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Savianalizės suvestinėje (toliau – SS) nurodoma, kad Verslo anglų kalbos studijų programos tikslas yra *rengti kvalifikuotus verslo anglų kalbos specialistus, kurie bus įgiję reikiamų žinių, bendrųjų ir profesinių gebėjimų vykdyti profesinę veiklą, ir kurie gebės teikti aukštos kokybės vertimo paslaugas: versti verslo literatūrą iš anglų kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į anglų kalbą, parodyti profesinę kompetenciją atsižvelgdami į vertėjo raštu / žodžiu etiką ir moralės principus,*

siekti nuolatinio gebėjimų tobulinimo ir profesionalumo. Kolegijos Verslo anglų kalbos studijų programos tikslai ir numatyti studijų rezultatai pateikti 1 lentelėje (SS, 7 p.). 1 lentelėje pateiktos bendrosios ir profesinės (specialiosios) kompetencijos. Informacija apie Verslo anglų kalbos studijų programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus pristatoma per organizuojamus „Kolegijos atvirų durų“ renginius, dalyvaujant švietimo mugėse Lietuvoje, visus metus rengiant Kolegijos pristatymus įvairiose Lietuvos mokyklose, kurių metu Ekonomikos centro bei Verslo anglų kalbos studijų programos koordinatorius, dėstytojai, studentai ir viešųjų ryšių specialistas pristato programą, jos tikslus ir numatomus studijų rezultatus. Šių renginių metu moksleiviams pateikiama dalomoji medžiaga (lankstinukai, skrajutės), kurioje nurodyta informacija apie Kolegijos studijų programas, jų tikslus, studijų rezultatus ir studijų dalykus. Daug informacijos galima rasti ir Kolegijos interneto svetainėje (lietuvių ir anglų kalbomis). Informacija apie Verslo anglų kalbos studijų programą taip pat publikuojama žurnale „Kur stoti?“ ir šio žurnalo interneto svetainėje bei pateikiama susitikimų su Kolegijos socialiniais partneriais, įvairių seminarų ir konferencijų Lietuvoje bei užsienyje metu. Siekiant įgyvendinti studijų programos tikslus ir studijų rezultatus reikalingas svarus pagrindas, kuris yra nepatenkinamas (remiantis išorės ekspertų grupe ir jų padarytomis išvadomis vizito metu). Šiuo metu darbo rinkai reikia vertėjų raštu ir žodžiu, kurie būtų kompetentingi absolventai, turintys itin aukšto lygio sakininės ir rašytinės anglų kalbos žinių, specializuotąsi tam tikrose srityse (techninis, mokslinis, ekonominis, teisinis vertimas ir t. t.) bei profesionaliai naudotų tinkamas vertimo technologijas: šie gebėjimai apibrėžia „profesionalaus vertėjo“ sąvoką, kuri yra pateikta programos studijų rezultatuose. Ši sąvoka išsamiau paaiškinta dalyje „Programos sandara“, nurodant, kad profesionalūs vertėjai raštu ir žodžiu turi būti įgiję gebėjimus, atitinkančius tarptautinius standartus, pavyzdžiui, EN15038:2006 (kuris reglamentavo profesiją suvestinės rengimo metu) ir naujausią šio standarto pakeitimą – ISO 17100:2015 standartą. Ekspertų grupė mano, kad atsižvelgiant į tai, kaip programa dabar vykdoma ir kokia yra jos sandara, vertimo profesinio bakalauro studijų turinys neturi nuoseklios struktūros, kad būtų galima pasiekti šiuos studijų rezultatus. Be to, tai, kad studijų turinys nėra nuoseklus, atspindi tiek šios ekspertų grupės vertinti SS dokumentai, tiek vizito metu surinkti duomenys bei susitikimai su vadovybe, dėstytojais, studentais ir absolventais. Ekspertų grupė daro išvadą, kad studijų turinys neatitinka teisinių reikalavimų, kadangi tik keli moduliai (Vertimas I, II, III, IV) aiškiai orientuoti ugdyti studentų vertimo raštu ir žodžiu kompetencijas. Programos tikslai ir studijų rezultatai būtų įgyvendinami tik tuo atveju, jeigu studijų turinys apimtų visus būtinus modulius, reikalingus rengiant aukštos kvalifikacijos vertėjus. Išorės ekspertų grupė mano, kad nurodyti studijų rezultatai iš esmės neatitinka studijų turinio, kuris yra per mažai orientuotas į vertimo gebėjimų ugdymą. Dėl išvardytų priežasčių, nedidelio vertimo modulių skaičiaus ir įvairovės, netinkamai apibrėžto vertimo raštu ir žodžiu modulių turinio, taip pat dėl to, kad neugdoma vertimo technologijų kompetencija bei nėra aiškiai apibrėžta itin svarbi takoskyra tarp vertimo raštu ir žodžiu, programa negali pakankamai užtikrinti, kad bus pasiekti siūlomi studijų rezultatai ir kvalifikacija. Programos turinys neatspindi naujausių vertimo srities mokslo, meno ir technologijų pasiekimų. Vizito metu ekspertų grupė patvirtino nuomonę, kad naudojamos tik demonstracinės profesionalių vertimo technologijų versijos ir nė vienas dėstytojas neturi kompetencijos integruoti tokių svarbių elementų į programos turinį. Be šių esminių programos sandaros trūkumų ir dėl to kylančio programos negebėjimo užtikrinti numatytus studijų rezultatus, išorės ekspertų grupė taip pat daro išvadą, kad dar viena didelė programos silpnybė yra dėstytojų kvalifikacija. Programos dėstytojai yra įvairių sričių ekspertai, pavyzdžiui, teologijos, filosofijos, vadybos, tarptautinių santykių, ir tik vienas dėstytojas teigia turįs formalią vertėjo kvalifikaciją (apie tai išsamiau aprašyta dalyje „Akademinis personalas“). Akivaizdu, kad dėstytojų, turinčių vertėjo kvalifikaciją, skaičius yra per mažas

siekiant užtikrinti studijų rezultatus. Vizito metu paaiškėjo, kad mokyklos bibliotekoje yra labai mažai vadovėlių, knygų ir periodinių leidinių, susijusių su vertimu raštu ir žodžiu. Jų akivaizdžiai yra per mažai, kad būtų galima rengti profesionalius vertėjus raštu ir žodžiu. Be to, vienas iš svarbiausių argumentų, susijusių su studijų rezultatų įgyvendinimu, yra absolventų profesinė veikla. Studentai aiškiai teigė, kad stokoja profesinių gebėjimų ir todėl neketina dirbti vertimo rinkoje. Ekspertų grupė nėra įsitikinusi, kad studijų programa pakankamai užtikrina studijų rezultatų įgyvendinimą ir aukštos kvalifikacijos vertėjų rengimą.

Šis kategoriškai ir neabejotinai išdėstytas vertinimas aiškiai parodo, kad programa neatitinka profesinio bakalauro teisinio reglamentavimo. Lietuvos studijų pakopų aprašo 2 priede – Pirmosios studijų pakopos studijų rezultatų aprašymo rubrikoje „Asmeniniai gebėjimai“ teigiama, kad „*profesinis bakalauras geba savarankiškai mokytis savo profesinės veiklos srityje. Suvokia moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenei, ekonominei, kultūrinei raidai, gerovei ir aplinkai*“. Studentai pabrėžė, kad šio gebėjimo trūksta. Be to, rubrikoje „Žinios, jų taikymas“ teigiama, kad pirmosios pakopos profesinis bakalauras turi būti įgijęs: „*Praktinį veiklos srities išmanymą suteikiančios naujausiais atradimais grindžiamos profesinės veiklos žinios, kurias gebama taikyti nustatant ir sprendžiant kompleksines konkrečias ar abstrakčias veiklos srities problemas*“; tiek dėstytojų, tiek studentų priėmimas į profesinio bakalauro programą Kolpingo kolegijoje neatitinka abiejų pirmiau nurodytų teisinių reikalavimų.

2.2. Programos sandara

SS 2.2.1 skyriuje pateiktame programos apraše nurodyta, ir tai paaiškėjo vizito metu, kad programos sandara, kuria paremtas vertimo profesinio bakalauro laipsnis, iš esmės sudaryta taip, kad suteiktų studentams gebėjimus dirbti profesionaliais vertėjais tiek vertimo raštu (su rašytiniais tekstais), tiek vertimo žodžiu (su sakytine kalba) srityse. Šiandienos nacionalinėje ir tarptautinėje vertėjų raštu ir žodžiu darbo rinkoje iš absolventų reikalaujama tokių gebėjimų, kaip itin aukšto lygio sakytinės ir rašytinės anglų kalbos žinios, tam tikros srities specializacija (techninis, mokslinis, ekonominis, teisinis vertimas ir t. t.) bei puikūs gebėjimai naudotis tinkamomis vertimo technologijomis, – šie gebėjimai apibrėžia „profesionalaus“ vertėjo sąvoką, kuri yra vartojama programos studijų rezultatuose. Numatomus vertėjų raštu ir žodžiu gebėjimus reglamentuoja tarptautiniai standartai, pavyzdžiui, EN15038:2006 (kuris reglamentavo profesiją suvestinės rengimo metu) ir naujausias šio standarto pakeitimas – ISO 17100:2015 standartas. Atsižvelgiant į tai, kaip programa vykdoma dabar ir kokia yra jos sandara, vertimo profesinio bakalauro studijų turinys neturi nuoseklios struktūros, kad būtų galima pasiekti šių studijų rezultatus. Išnagrinėjusi SS dokumentus ir duomenis, gautus susitikimų su vadovybe, dėstytojais, studentais, absolventais metu, ekspertų grupė nustatė, kad studijų turinys nepasižymi pedagogine darna (pavyzdžiui, nė vienas dėstytojas per paskaitas nenaudoja vertimo technologijų; nėra nė vienos licencijos naudoti vertimų atminties programas; dabartiniai studentai ir absolventai net neskatinami ieškoti informacijos apie tokias technologijas; nėra nuoseklaus vertimo žodžiu rengimo – jo mokoma specialiai šiam tikslui organizuojamų konferencijų metu). Todėl ekspertų grupė daro išvadą, kad studijų turinys neatitinka teisinių reikalavimų, nes tik keli netinkami dėstomi moduliai (Vertimas I, II, III, IV) yra aiškiai skirti studentų vertimo raštu ir žodžiu kompetencijoms ugdyti. Toliau pateikiamoje medžiagoje nurodoma, kodėl studijų turinys neatspindi logiškos modulių sekos, kuri reikalinga, kad būtų matoma akivaizdi studentų mokymosi pažanga ir iš kalbos specialistų jie taptų profesionaliais vertėjais. Studijų turinyje visiškai neatsispindi profesionalių vertėjų žodžiu rengimas. Dėl ribotos studijų turinio apimties ir esminių pedagoginių spragų dėstytojai negali padėti studentams siekti studijų rezultatų, todėl programa neatitinka standarto ir minimalių teisinių reikalavimų. Ypač

studijų turiniui trūksta tinkamos modulių išdėstymo struktūros, kad būtų galima siekti reikalingų profesinių studijų rezultatų, kurie, kaip aiškiai pažymėta, yra itin svarbūs studentams, ketinantiems studijuoti šią programą (nuo 5.1 iki 7.3). Studijų dalykai yra netolygiai paskirstyti; nėra sisteminio mokymosi progreso pradėdant nuo paprastesnių vertimo užduočių ir pereinant prie sudėtingų specializuoto tam tikros srities vertimo užduočių – tam yra skirti tik du pasirenkamieji vertimo specializacijos dalykai (Ekonominės kalbos vertimas arba Teisinės kalbos vertimas), kurių apimtis yra 9 ECTS kreditai. Modulių aprašai atskleidžia, kad pirmo kurso modulių turinys ir numatyti gebėjimai skiriasi nuo antrame ir trečiame kurse dėstomų modulių tiek kokybe, tiek išsamumu. Nėra aiškiai apibrėžta pažangos pradėdant nuo įvado į mokslą. Tokio nenuoseklaus studijų turinio organizavimo pavyzdys atsiskleidžia skaitant pagrindinius bendruosius Vertimo I, Vertimo II ir Vertimo III (ekonominis arba teisinis) studijų rezultatų aprašus; šie moduliai neatspindi jokios progresinės kompetencijų ir specializacijos pažangos ir painioja terminologijos kompetencijas su vertimo kompetencijomis. Iš pradžių ugdomas gebėjimas „teisingai suprasti verčiamą tekstą ir identifikuoti vertimo stilių“ (Vertimas I), vėliau ugdomas gebėjimas „tinkamai suprasti tekstą ir identifikuoti vertimo stilių“ (Vertimas II), galiausiai ugdomi pasirenkamieji specializacijos gebėjimai (Ekonominės kalbos vertime pateiktas toks gebėjimas kaip „gebėti atpažinti originalo kalboje vartojamus ekonomikos terminus ir juos tiksliai išversti“ – čia painiojami leksikografijos ir terminologijos gebėjimai su vertimo gebėjimu: „Gebėti atpažinti originalo kalboje vartojamus teisinius terminus ir juos tiksliai išversti“). Progresinis modulių sudėtingumo didėjimas ir sunkėjimas yra aukštojo mokslo sektoriuje rengiamų profesionalių vertėjų raštu ir žodžiu pamatas. Be to, nei susitikimų metu, nei iš pateiktų dokumentų ekspertai negalėjo suprasti, ar vertimo žodžiu dėstymas yra orientuotas į sinchroninį ar nuoseklų vertimą, konferencijų vertimą, ar į vertimą socialinių paslaugų sferoje. Šių vertimo žodžiu rūšių skirtumai yra neginčijamai aiškiai pateikti pedagoginėje vertėjų žodžiu rengimo literatūroje; vertimo žodžiu rūšių atskyrimas yra aiškus, nes gebėjimai ir su jais susiję studijų rezultatai skiriasi iš esmės. Modulių (juose apie vertimą žodžiu nekalbama konkrečiai, „vertimas žodžiu“ pateikiamas kaip bendrinė sąvoka) analizė ir interviu su dėstytojais ir programos vadovais leido išorės ekspertų grupei suprasti, kad nė vienas iš jų negalėjo aiškiai atsakyti į klausimą apie vertėjų žodžiu rengimą ir kokios rūšies vertimo žodžiu mokymas buvo vykdomas (sinchroninis, nuoseklus, vertimas socialinių paslaugų sferoje ar konferencijų vertimas). Programos sandaroje pateikiamas vertimo žodžiu dalykas neparemtas jokiais profesionaliomis ar akademinėmis žiniomis, o tik nereguliariais („vieną kartą per metus“) organizuojamomis mokomosiomis konferencijomis. Vertinimo metu iš 36 galimų pasirinkti modulių, apimančių ir 5 praktikas pas perspektyvius darbdavius ar socialinius partnerius, kurie nebūtinai užsiima veikla vertimo sektoriuje, tik 4 moduliai (27 ECTS iš 180 ECTS) yra skirti vertimui: tik 15 procentų vertimo profesinio bakalauro modulių yra akivaizdžiai skirti vertimo procesams, procedūroms, taktikai nagrinėti ir vertėjams rengti. Praėjus keliems mėnesiams po SS vertinimo ir ekspertų vizito į aukštąją mokyklą, ekspertų grupei buvo pateikti keturių (4) papildomų modulių aprašai, kurie toliau bus išsamiau aptariami; šie moduliai galėtų papildyti dėstymą ateityje, bet ne tuomet, kai buvo atliekamas vertinimas. Šie moduliai sudarytų 18 papildomų ECTS kreditų. Reikia pabrėžti, kad iš šių modulių aprašymų neaišku, ar jie yra pagrindiniai, privalomieji, ar pasirenkamieji moduliai. Studentai turi galimybę išklaustyti tik du modulius, susijusius konkrečiai su vertimu raštu (Vertimas I, Vertimas II) ir vieną modulį, skirtą vertimui žodžiu (Vertimas IV); šie moduliai yra privalomieji (18 ECTS). Pagal studijų turinį studentai taip pat gali išklaustyti papildomų 9 kreditų modulius, skirtus specializacijos pasirenkamiesiems dalykams (šie dalykai 6 priede nėra pateikiami kaip Vertimas III; jie vadinami Teisinės kalbos vertimas arba Ekonominės kalbos vertimas). Šie du papildomus 9 kreditus suteikiantys moduliai neatitinka studijų lygio ir nėra

aiškaus laispsniško perėjimo nuo Vertimo I modulio iki Vertimo IV modulio; netgi priešingai – pastarasis modulis susijęs su visai kitais gebėjimais, kurie reikalingi vertėjams rengti žodžiu ir kuriuos vertimo žodžiu bakalauro programos ugdo visus trejus metus nuo pirmo iki trečio / ketvirto kurso (priklauso nuo aukštosios mokyklos). Vizito metu studentai, dėstytojai ir vadovybė patvirtino, kad studentai praktiškai rengiami versti žodžiu „vieną kartą per metus“; dėstytojai sutiko, kad jų absolventai negalės dirbti vertėjais žodžiu, tačiau tai, kad jie profesijai „juos parengia psichologiškai“ – gana neįprastas požiūris tokiame studijų kontekste ir neatitinka šiuolaikinės vertėjų žodžiu rengimo literatūros. Teigiant, kad tik 1 iš 4 vertimo modulių yra skirtas studentams supažindinti su neapibrėžta vertimo žodžiu forma – nors aukštoji mokykla turi puikią materialiąją bazę rengti vertėjus žodžiu, tačiau neturi nė vieno dėstytojo, kuris būtų kvalifikuotas konferencijų vertėjas – bendras kreditų, skirtų vertimui raštu, skaičius tesudaro 10 procentų visų ECTS kreditų. Tokia studentų rengimo sistema neatitinka šios rūšies studijų. Pateikti papildomi 2014–2015 m. atnaujintų modulių dokumentai, kurių specialiai paprašyta vizito metu; ekspertų grupė taip gavo keturių modulių aprašus: vienas pavadinimu „Tarpkultūrinė komunikacija“ (4 ECTS kreditai), kitas – „Retorika“ (4 ECTS kreditai), dar vienas – „Dalykinės anglų kalbos teorija“ (6 ECTS kreditai) ir ketvirtasis – „Vertimo teorija“ (4 ECTS kreditai). Nė vienas iš šių modulių nėra susijęs su didesniu šios programos vertimo gebėjimų, profesinių vertimo kompetencijų patobulinimu ar papildomu vertimo žodžiu dėstymu. Kadangi šie moduliai bus dėstomi ateityje, galima tik spėti, ar dėl jų pagerės programos vykdymas. Greičiausiai „Tarpkultūrinė komunikacija“, „Retorika“, „Dalykinės anglų kalbos teorija“ pagerins šio profesinio bakalauro laispsnio verslo anglų kalbos dalį. Visiškai neaišku, kaip jie padės tobulinti vertėjų raštu ir žodžiu rengimą; be to, šie moduliai nebuvo įtraukti į programą jos vertinimo metu. Ekspertų grupė negali įvertinti šių modulių poveikio ateičiai, nes jų aprašai pateikti be konteksto ir nuorodų. Tiesą sakant, šie moduliai atskleidžia, kad pagrindinių programos studijų rezultatų pokyčiai bus minimaliai reikšmingi, nes jie nepadidina kreditų, skirtų profesiniam vertėjų raštu ir žodžiu rengimui, skaičiaus. Modulių turinys ir dėstymo metodai neatitinka reikalavimų, leidžiančių studentams suteikti vertimo profesinio bakalauro diplomą. Nors programa yra orientuota į ES teisės aktus ir vertimo rinką, ji nesuteikia absolventams galimybių pasiekti studijų rezultatus, kurie yra profesinės karjeros tiek Lietuvoje, tiek Europoje pamatas. Kalbant apie vertimą žodžiu, studijų turinys neturi pakankamai modulių, kurie būtų tinkami vertimo žodžiu gebėjimams ugdyti; jau savaime ši spraga daro šiuos studijų rezultatus niekinius: nuo 5.1 iki 5.3 ir 6.4. Vizito metu ekspertų grupė paprašė dėstytojų daugiau papasakoti apie vertimo žodžiu modulių vykdymą; buvo paaiškinta, kad vieną kartą per metus pareiškę norą studentai gali „šešėliuoti“ dėstytoją, kuris verčia žodžiu kasmetinės Kolegijos konferencijos metu. „Šešėliavimas“ tesudaro nedidelę vertimo žodžiu mokymo dalį; tam, kad studentai taptų profesionaliais vertėjais žodžiu, reikia intensyviai mokytis kasdien arba kas savaitę. Todėl ekspertų grupė daro išvadą, kad vertimo žodžiu mokymo metodai neturi sistemos; jie nėra paremti pripažintomis pedagoginėmis rekomendacijomis, kurios numato, kad vertimo žodžiu mokymas turi būti grindžiamas per paskaitas ir individualiai atliekamais pratimais bei praktika. Vertimo raštu dėstymo metodai yra pasenę ir nenumatyta jokios technologijų pagalbos vertėjams raštu, nors technologijų naudojimas yra profesinės veiklos dalis. Todėl pagal dabartinius modulius studentai taip pat neturi galimybės pasiekti 6.2, 7.1 ir 7.2 studijų rezultatų. Dėl pirmiau išvardytų priežasčių, nedidelio vertimo modulių skaičiaus ir įvairovės, netinkamai apibrėžto vertimo raštu ir žodžiu modulių turinio, dėl to, kad nėra ugdoma vertimo technologijų kompetencija bei nėra aiškiai apibrėžta itin svarbi takoskyra tarp vertimo raštu ir žodžiu, programa negali pakankamai užtikrinti, kad bus pasiekti studijų rezultatai. Programos turinys, siejamas su vertimu raštu ir žodžiu, neatspindi naujausių vertimo srities mokslo, meno ir technologijų pasiekimų. Vizito metu ekspertų grupė patvirtino nuomonę,

kad naudojamos tik demonstracinės profesionalių vertimo technologijų versijos ir nė vienas dėstytojas neturi kompetencijos integruoti tokių svarbių elementų į programos turinį. Ir modulių pasiskirstymas programoje, ir studentų baigiamųjų darbų pavyzdžiai (tik nedaugelis darbų temų yra susiję su vertimu raštu ir šie naudoja pasenusius šaltinius) aiškiai atskleidžia, kad programos dėstytojai ir vadovybė nėra susipažinę su šiuolaikinėmis diskusijomis dėl profesinių kompetencijų ir vertėjų gebėjimų (aprašytomis Europos standartuose ir aptariamomis vertimo pedagoginėje medžiagoje nuo 1995 m. iki 2015 m.). Didelės spragos yra ribotos apimties vertimo raštu ir vertimo žodžiu sričių dėstymas, kuris galėtų sudaryti 35–40 procentų ECTS kreditų, ir tai, kad trūksta vertimo technologijų mokymo. Šių priežasčių pakanka teigti, kad programos tokia vertimo raštu ir žodžiu dėstymo pedagogika yra pasenusi ir netinkama profesionaliems vertėjams rengti. Studijų turinys turi būti reorganizuotas ir paremtas šiuolaikine vertėjų rengimo literatūra ir vertimo pedagogika; aktyviai besidomintis vertimo raštu ir žodžiu moksline literatūra, turintis profesinės patirties šioje srityje dėstytojas turi dalyvauti sudarant programą ar bent jau konsultuoti dėl bendros modulių pusiausvyros ir pasiskirstymo. Be to, jei vadovybė ketina įtraukti vertimo žodžiu mokymą į studijų turinį, kad būtų galima pakelti vertimo raštu ir žodžiu dėstymo lygį, reikia sudaryti tam skirtus du modulius ir perrašyti visą studijų turinį.

2.3. Personalas

Studijų programos dėstytojų kvalifikacija atitinka pačius minimaliausius teisinius reikalavimus, taikomus profesinio bakalauro studijų programai. Žvelgiant giliau akivaizdu, kad dėstytojų kvalifikacija neužtikrina studijų rezultatų pasiekimo; dėstytojai turi įvairių sričių kvalifikaciją, pavyzdžiui, teologijos, filosofijos, vadybos ir tarptautinių santykių, ir tik vienas dėstytojas tikina turįs formalią vertimo raštu kvalifikaciją (tai buvo paminėta susitikimo su dėstytojais metu, bet ne gyvenimo aprašyme); kalbant apie vertimą žodžiu, vienas dėstytojas teigė, kad vertimo žodžiu kompetenciją įgijo labiau atsitiktiniu būdu, nei specialiai to mokėsi; apskritai ekspertų grupei pasirodė, kad vertimas nėra vienas iš Kolpingo kolegijos dėstytojų akademinį interesų. Iš pateikto dėstytojų sąrašo (tų, kurie dėsto pagrindinius bakalauro dalykus) matyti, kad visi dėstytojai turi filologijos mokslo laipsnį (bakalauro, magistro arba daktaro). Išnašoje teigiama, kad Lietuvoje nebuvo galimybių gauti vertimo mokslo laipsnio, iki šalis atgavo nepriklausomybę, tačiau turint omenyje tai, kad nuo nepriklausomybės atgavimo jau praėjo 26 metai, šis argumentas nepagrįstas ir programoje turėtų dėstyti bent keli dėstytojai, turintys tinkamą vertimo mokslo laipsnį. Vizito metu ekspertų grupei pasirodė, kad dėstytojai nieko neišmano apie technologijų pažangą ir nemato būtinybės naudoti vertimo technologijų paskaitų metu; jie yra labai mažai susipažinę su vertimo technologijomis (taip pat ir studentai); susitikimo metu dalyvavę dėstytojai nežinojo, kas yra vertimo atmintis, ir labai menkai įsivaizdavo, kokios yra SDL Trados – standartinės rinkos programinės įrangos – funkcijos ir vaidmuo. Pats dėstytojų skaičius yra pakankamas, kad būtų galima pasiekti studijų rezultatus, ypač turint omenyje tai, kad studentų yra mažai; tačiau susitikimo metu dalyvavę dėstytojai ekspertų grupei parodė, kad jie nėra tikri, kad bus galima pasiekti studijų rezultatus ir studentai galės dirbti vertimo raštu ir žodžiu srityse; socialiniai partneriai taip pat atskleidė, kad jie nenori įdarbinti absolventų vertėjais raštu ir žodžiu, nes nemano, kad absolventai galės teikti šio darbo standartus atitinkančias paslaugas. Per susitikimą su absolventais buvo atskleista, kad daug daugiau baigusiųjų šias studijas dirba ne vertimo rinkoje (viena absolventė kalbėjo, kad dirba restorane). Dėstytojų kaita nedidelė; programos įgyvendinimas užtikrinamas. Ši aukštojo mokslo institucija sudaro tam tikras dėstytojų profesinio tobulėjimo sąlygas, kad būtų galima vykdyti programą, tačiau šios sąlygos turėtų būti geresnės; dėstytojai gauna finansavimą,

skirtą profesiniam tobulėjimui, bet finansuojama suma skiriasi atsižvelgiant į dėstytoją ir, kaip paaiškėjo vizito metu, nėra jokios formalios motyvacijos didinimo sistemos.

Išnagrinėję dėstytojų gyvenimo aprašymus, ekspertai daro išvadą, kad programos dėstytojais tiesiogiai nedalyvauja su vertinama programa susijusiuose moksliniuose tyrimuose; mokslinių tyrimų rezultatai neįspūdingi, ypač taikomuosiose srityse. Visi dėstytojai dirba ne visu etatu (informacija pateikta kartu su dėstytojų sąrašu ir tai pasitvirtino vizito metu). Kadangi dauguma turi kitą darbą, todėl neatrodo, kad jie būtų labai įsitraukę į darbą ir veiklą šioje mokykloje. Vizito metu ekspertai pažymėjo, kad dėstytojai nėra prisirišę ar atsidavę šiai mokyklai, nes dažnu atveju aiškiai nežinojo, kokie yra mokyklos vidaus reikalai.

2.4. Materialieji ištekliai

Studijoms skirtos auditorijos tiek dydžiu, tiek kokybe atitinka standartus. Kaip teigiama SS suvestinėje ir kaip paaiškėjo vizito metu, visos auditorijos naujame kolegijos pastate turi naują įrangą, todėl pagrindiniai dėstyto ir mokymosi įrenginiai, pavyzdžiui, kompiuteriai, projektoriai ir bazinė programinė įrangą, tiek kiekiu, tiek kokybe atitinka standartus. Savianalizės suvestinėje teigiama, kad kolegijos kompiuterių auditorijose yra 43 kompiuteriai, skirti mokymuisi; informacija vizito metu pasitvirtino. Kompiuteriuose įdiegta „Windows 7“ ir „Microsoft Office 2010“ programinė įrangą. SS nurodoma, kad dviejose auditorijose esančiuose 43 kompiuteriuose yra įdiegtos STEKO ir KONTOS apskaitos programinės įrangos, tačiau jos nenaudingos vertėjams raštu ir žodžiu rengti. SS nurodytos sumos, kasmet skiriamos naujai programinei įrangai įsigyti ir bibliotekos fondams atnaujinti, tačiau SS nepasakyta, kas konkrečiai įsigyta profesionaliems vertėjams raštu ir žodžiu rengti. Vizito metu ekspertai nustatė, kad vienintelė naujai įsigyta knyga vertimo tematika yra Liongino Pažūsio „Kalba ir vertimas“. Be to, iš SS matyti, kad iš tikrųjų turima programinė įrangą padeda ugdyti tik pačius pagrindinius vertimo gebėjimus. Pavyzdžiui, mokykla turi 18 ANGLONO žodyno licencijų ir 18 „Tildės biuro“ žodyno licencijų; jie yra naudingi, tačiau šių žodynų nepakanka profesionaliems vertėjams rengti raštu ir žodžiu. Per interviu dėstytojai teigė, kad mokykla neseniai į kompiuterius atsisuntė demonstracines TRADOS versijas būsimiems vertėjams rengti, tačiau tiek dėstytojai, tiek studentai pokalbių metu atskleidė, kad mokykla kol kas nenaudojo net demonstracinių versijų. Todėl ekspertų grupė daro išvadą, kad dėstyto ir mokymosi programinės įrangos nepakanka profesionaliems vertėjams rengti. Per interviu su dviem socialiniais dalininkais, kurie atėjo į susitikimą su ekspertų grupe, paaiškėjo, kad ši aukštojo mokslo institucija neturi jokių ilgalaikių susitarimų dėl studentų praktikos, pavyzdžiui, sutarčių dėl profesinės praktikos atlikimo. Vienas socialinis partneris aiškiai pareiškė, kad į juos šiemet niekas net nesikreipė priimti studentus praktikai. Interviu su studentais, socialiniais partneriais ir dėstytojais parodė, kad iš studentų tikimasi, kad jie patys parodys iniciatyvą ir susiras vietas atlikti praktiką, ir tik jei jiems patiems to padaryti nepavyksta, mokykla pasiūlo atlikti praktiką pas vieną iš dviejų socialinių partnerių – leidykloje „Obuolys“ arba Kauno miesto savivaldybėje; daugiau socialinių partnerių, iš kurių studentai galėtų rinktis, nėra. Patys studentai teigė, kad jie tikisi atlikti praktiką leidykloje „Obuolys“ – vienoje iš dviejų galimų vietų praktikai atlikti. Ekspertų grupė rekomenduoja išplėsti socialinių partnerių ir praktikos atlikimo vietų tinklą tam, kad būtų galima užtikrinti tinkamą praktinį būsimų profesionalių vertėjų raštu ir žodžiu rengimą.

Iš pateiktos SS (2.4.4 punktas, 2.4.5 punktas ir 4 lentelė, esanti 20 p.) susidaro įspūdis, kad mokykla užtikrina tinkamą prieigą prie mokomosios medžiagos (vadovėlių, knygų, periodinių leidinių, duomenų bazių), nes SS nurodyta, kad 2014 m. buvo išleisti 4767 LTL bibliotekos fondams atnaujinti. Nepaisant to, kad nei studentai, nei dėstytojai dėl mokomosios medžiagos nusiskundimų

neturėjo, vizito metu ekspertai pamatė, kad mokyklos biblioteka yra nedidelė ir kad iš joje esančių vadovėlių, knygų ir periodinių leidinių tik labai mažas skaičius yra susijęs su vertimo raštu ir žodžiu tematika. Ekspertų grupė mano, kad tiek mokomosios medžiagos aiškiai nepakanka profesionaliems vertėjams rengti raštu ir žodžiu. SS nurodyta, kiek kasmet yra skiriama naujoms knygoms įsigyti; pavyzdžiui, 2014 m. mokykla išleido net 4768 LTL naujoms knygoms, tačiau pastaruoju metu buvo įsigyta tik viena su vertimu susijusi knyga (minėtoji Liongino Pažūsio „Kalba ir vertimas“). Pokalbių metu tiek studentai, tiek dėstytojai teigė, kad mieliau renkasi elektronines knygas ir kad mokykla net pradėjo mokyti, kaip naudotis elektroninėmis duomenų bazėmis, tačiau studentai negalėjo nurodyti jokių konkrečių elektroninių šaltinių pavadinimų, kurie būtų naudingi profesionaliems vertėjams rengti raštu ir žodžiu.

Be to, SS nurodyta, kad 2014 m. buvo išleisti net 13 704 LTL kompiuterių programinei ir techninei įrangai įsigyti, tačiau vizito ir interviu su dėstytojais metu ekspertai pamatė, kad nė kiek nebuvo išleista profesionaliai vertimo programinei įrangai įsigyti, be kurios neįmanoma apsieiti norint rengti profesionalius vertėjus raštu. Kadangi, kaip paaiškėjo vizito ir susitikimo su studentais metu, visos licencijos programinės įrangos, pavyzdžiui, TRADOS, mokykla vis dar neturi ir netgi nenaudojama šios programos demonstracinė versija, ekspertai daro išvadą, kad tai yra neginčijamas profesionalių vertėjų raštu rengimo trūkumas.

Vizito metu paaiškėjo, kad aukštoji mokykla turi sinchroninio vertimo įrangą, skirtą profesionaliems vertėjams žodžiu rengti, ir tai yra pagirtina. Tačiau, kaip teigė studentai ir dėstytojai, ši įranga naudojama tik kelis kartus per metus praktiniam programos studentų mokymui; ekspertai mano, kad to aiškiai nepakanka profesionaliems vertėjams rengti žodžiu.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Kalbant apie priėmimo reikalavimų pagrįstumą, ekspertų grupė turi abejonių dėl proceso ir rezultatų. Savianalizės suvestinėje pateikta lentelė „Stojančiųjų konkursiniai balai“ (5 lentelė, p. 21) patvirtina faktą, kad Kolegija neturi privilegijos pasirinkti studentų ir kad studijuoti šią programą priimami beveik visi stojantieji. Be to, priimamų studentų bendrosios žinios yra gana skirtingos. Savianalizės suvestinėje tvirtinama, jog nėra specialių priėmimo į šią studijų programą reikalavimų. Kolegija atsižvelgia į vidurinio išsilavinimo rezultatus ir galimų studentų motyvaciją. Remiantis savianalizės suvestinėje (5 lentelė, p. 21) pateiktais duomenimis, stojančiųjų į studijų programą *Verslo anglų kalba* skaičius padidėjo nuo septynių 2013 metais iki dvylikos 2014 metais. Studentai patvirtino, kad informaciją apie šią studijų programą, pavyzdžiui, programos aprašą ir priėmimo reikalavimus, galima rasti Kolegijos interneto svetainėje.

Kalbant apie tai, kiek studijų proceso organizavimas užtikrina tinkamą programos vykdymą ir numatomų studijų rezultatų pasiekimo tikimybę, informacija apie studijų eigą, pavyzdžiui, studijų kalendorius, paskaitų ir egzaminų sesijų tvarkaraščiai, galimybės tam tikrą laiką studijuoti užsienyje, mokesčiai už mokslą, studentų stipendijos, studijų finansavimas, viešai skelbiami interneto svetainėje arba *Moodle* sistemoje. Per susitikimą su studentais ir dėstytojais buvo patvirtinta, kad studentai dalyvauja šios studijų programos tobulinimo procese, o programos vadovai, atrodo, visada noriai išklauso studentų pastabas, pasiūlymus ir palaiko grįžtamąjį ryšį (pvz., studentai pageidavo, kad būtų dėstoma ispanų kalba). Apskritai studentai nepareikė rimtų skundų dėl studijų, tačiau trūkumai buvo paminėti. Studentų nuomone, per mažai valandų skiriama praktikai (studentams reikia daugiau vertimo praktikos), trūksta vertimo dėstytojų. Ekspertai rekomenduoja padidinti anglų kalba dėstomų modulių skaičių (pirmo kurso studentams anglų kalba dėstomi tik du moduliai iš šešių, antro kurso studentams anglų kalba dėstoma pusė modulių). Studentai pritarė tam, kad daugiau dalykų galėtų būti dėstoma anglų kalba, nes tai yra verslo anglų

kalbos studijų programa. Be to, nepakankamai naudojamosi vertimo priemonėmis – studentai pageidauja, kad būtų daugiau mokoma praktiškai jomis naudotis. Ekspertų grupė primygtinai reikalauja padidinti anglų kalba dėstomų modulių skaičių ir apsvarstyti galimybę daugiau naudotis vertimo priemonėmis, nes apskritai atrodo, kad studijų procesas tik iš dalies užtikrina studijų rezultatų pasiekimą.

Ekspertų grupė svarstė, kiek studentai yra skatinami dalyvauti mokslinių tyrimų, meno ir mokslo taikomojoje veikloje. Savianalizės suvestinėje nurodyta, kad studentai turi galimybę stiprinti gebėjimus taikomųjų mokslinių tyrimų srityje dalyvaudami Kolegijos organizuojamoje metinėje konferencijoje ir kituose projektuose (p. 22). Studijų programos *Verslo anglų kalba* studentai turi galimybę dalyvauti mokslinių tyrimų ir mokslo taikomojoje veikloje (pvz., 2014 m. gruodžio mėn. šios studijų programos studentai aktyviai dalyvavo seminare, kurį Kolegija surengė kartu su LR Užsienio reikalų ministerija; studentai aktyviai dalyvavo Kolegijos organizuotame imitaciniame seminare „Mes esame Europos Sąjungos Taryba“ ir t. t.). Per vizitą administracija ir studentai patvirtino, kad studentai turi galimybę dalyvauti Kolegijos organizuojamoje metinėje konferencijoje. Savianalizės suvestinėje tvirtinama, kad per paskutiniuosius penkerius akademinius metus vidutiniškai 10 procentų studijų programos *Verslo anglų kalba* studentų rengė straipsnius ir (arba) prezentacijas praktinėms mokslo konferencijoms. Taigi studentai, atrodo, yra skatinami dalyvauti įvairiuose renginiuose (Lietuvos Kolpingo draugijos Lietuvoje ir užsienyje organizuojamose studentų konferencijose, seminaruose), o kelionės išlaidas padengia Kolpingo kolegija. Tačiau ekspertų grupė mano, kad reikia smarkiai stiprinti studentų dalyvavimą mokslinių tyrimų, meno ir mokslo taikomojoje veikloje, kadangi nepakanka dalyvauti viename metiniame šalyje vykstančiame renginyje, „šėšėliuojant“ dėstytoją, žodžiu verčiantį konferencijos dalis, ir daugeliui studentų turėtų būti suteikta daugiau išorinių galimybių, kurios turėtų būti remiamos.

Dėl studentų galimybių dalyvauti studentų judumo programose savianalizės suvestinėje rašoma, jog šios programos studentai tokias galimybes turi. Kolpingo kolegija kiekvienais mokslo metais suteikia 4–5 studentams galimybę studijuoti ir atlikti praktiką pagal *Erasmus* studentų mainų programą. Studijų programos *Verslo anglų kalba* studentai šia galimybe pasinaudoja. Studentų, turinčių galimybę dalyvauti *Erasmus* studentų judumo veikloje, skaičių nustato Švietimo mainų paramos fondas remdamasis skaičiavimais – Kolpingo kolegijos studentų skaičius palyginamas su kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose besimokančių studentų skaičiumi. Pagal *Erasmus* mainų programą į užsienį išvykusių studentų skaičius didėjo nuo nulio 2011–2013 m. iki dviejų studentų 2014 m. ir keturių – 2015 m., ir tai yra žingsnis teisinga kryptimi siekiant stiprinti mainų programą. Be to, Kolegija pasirašė dvišalius susitarimus dėl studentų judumo su *Verslo* anglų kalbos akademija (Danija), Vakarų universitetu (Švedija), Suleymano Demirelio universitetu (Turkija); pasirašyti susitarimai su Malta ir Vokietija atveria studentams kelią ir į šias šalis. Ekspertų grupė mano, kad susitarimų su užsienio aukštosiomis mokyklomis pasirašyta nedaug, ir rekomenduoja jų pasirašyti daugiau.

Akademinei ir socialinei paramai, kurią Kolpingo kolegijos studentams suteikia ši aukštoji mokykla, atrodo, yra pakankama. Per vizitą paaiškėjo, kad į studijų procesą yra integruota *Moodle* sistema (pvz., kai kuri per studijas naudojama medžiaga yra prieinama *Moodle* aplinkoje). Studentai teikia grįžtamąjį ryšį, ir organizuojamos diskusijos. Pakeitimai atliekami atsižvelgiant į studentų pastabas. Studentai turi galimybę susikurti individualią studijų programą. Be to, studentai pažymėjo, kad dėstytojai stengiasi padėti visada ir visais klausimais (pvz., studentai sakė, kad jie gali nevaržomai pasidalyti savo nuomone apie tai, kas jiems šioje studijų programoje patinka ir (arba) nepatinka, ir tai atitinkami pakeičiama). Teikiama socialinė ir materialinė pagalba (našlaičiams ir asmenims iš socialiai remiamų šeimų, taip pat aktyviems ir labai gerai besimokantiems studentams skiriama

steigėjo stipendija, ir t. t.). Be to, studentų prašymu gali būti pratęstas mokesčio už mokslą mokėjimo terminas. O kad studentams būtų lengviau prisitaikyti prie Kolegijos aplinkos, programos *Verslo anglų kalba* studentams skiriami mentoriai (dėstytojas ir studentas). Pagaliau Kolpingo kolegija yra sudariusi sutartį su Aleksandro Stulginskio universitetu, Vilniaus kooperacijos kolegijos Kauno skyriumi ir Kauno technologijos universitetu dėl bendrabučių nuomos – taigi prireikus studentai gali prašyti bendrabučio. Informacija apie akademinę ir socialinę paramą yra aiški ir viešai skelbiama (interneto svetainėje arba Kolegijoje).

Dėl studentų veiklos rezultatų vertinimo sistemos aiškumo, tinkamumo ir viešo skelbimo ekspertų grupė sužinojo, kad galutinį rezultatą sudaro daugelis duomenų (lankomumas, aktyvumas, tarpiniai atsiskaitymai namų darbai, egzaminas), kurie renkami per visą semestrą. Informacija apie vertinimą pateikiama kiekvieno kurso pradžioje, ją galima rasti ir *Moodle* aplinkoje. Studentai per susitikimą patvirtino, kad kiekvieno kurso pradžioje yra supažindinami su vertinimo kriterijais ir metodais. Studentams teikiamas grįžtamasis ryšys apie jų pažangą. Tačiau ekspertai nėra įsitikinę, kad šioje programoje numatomi studijų rezultatai yra aiškiai susiję su vertinimo metodais (kadangi studentai nelaiko egzaminų žodžiu, bet pagal šią programą rengiami vertėjai žodžiu; be to, absolventai nemano, kad pabaigę studijas gali vertėjauti žodžiu), tad rekomenduoja, jog vadovybė ir dėstytojai toliau nagrinėtų šį klausimą.

Dėl klausimo, ar daugelio absolventų profesinė veikla tenkina programos teikėjų lūkesčius, šios studijų programos vadovai tvirtino, kad prieš pradėdant vykdyti programą jie išnagrinėjo padėtį darbo rinkoje ir Vilniaus universiteto atliktų mokslinių tyrimų rezultatus. Buvo padaryta išvada, kad yra poreikis studijų programai *Verslo anglų kalba*, pagal kurią būtų galima ne tik studijuoti šią kalbą, bet ir rengti vertėjus žodžiu. Per penkerius metus šią studijų programą baigė 40 studentų. Jos absolventai sakė, kad yra patenkinti šios programos studijomis, ir pareiškė, kad nieko nereikia tobulinti. Kadangi pagal šią programą rengiami vertėjai žodžiu, studentų buvo klausama, ar jie norėtų dirbti vertėjais žodžiu; jie atsakė neigiamai ir pridėjo, kad tam reikia kai kurių asmeninių gebėjimų. Ekspertų grupė nėra įsitikinusi, kad ši studijų programa užtikrina, jog bus galima pasiekti numatomus studijų rezultatus. Be to, studentai, paklausti apie tai, kokie yra šios programos privalumai, sakė, kad Kolegija padėjo jiems augti kaip asmenybėms (drovūs studentai tapo labiau pasitikintys), Kolegijoje tvyro draugiška ir jauki atmosfera, studentai tiki, kad gali dirbti vertėjais, anglų kalbos mokytojais, viešbučių registratoriais. Atrodo, kad socialiniai partneriai, su kuriais buvo kalbėtasi, nėra glaudžiai susiję su šia programa. Socialiniai partneriai pareiškė nuomonę, kokių jiems reikia specialistų. Jie minėjo, kad studentams trūksta vertimo praktikos. Ekspertų grupė yra susirūpinusi dėl studijų kokybės ir studijų rezultatų pasiekimo. Per susitikimus su socialiniais partneriais paaiškėjo, kad per praktiką atliktą studentų vertimą teko daug kartų perrašyti.

2.6. Programos vadyba

Iš savianalizės suvestinės matyti, kad atsakomybė už sprendimų priėmimą ir programos įgyvendinimo stebėseną yra aiškiai paskirstyta ir įtvirtinta dokumentais. Pavyzdžiui, suvestinės 2.6.1 punkte trumpai apibūdinta programos vadyba ir sprendimų priėmimo struktūra bei konkrečiai nurodytas Kolpingo kolegijos kokybės vadovas, o 2.6.2 punkte rašoma apie Kokybės ir tyrimų skyriaus bei Atestavimo komisijos, Kolegijos direktoriaus įsakymu sudarytos šios institucijos programos vadybos ir kokybės užtikrinimo procese, dalyvavimą. Per vizitą vykusius susitikimus ir pokalbius su administracija ekspertų grupei iki galo nepaaiškėjo, kas iš tikrųjų yra pagrindinis asmuo, atsakingas už bendrą studijų programos *Verslo anglų kalba* stebėseną ir įgyvendinimą, nors, sprendžiant iš papildomai šios švietimo įstaigos pateiktų raštiškų paaiškinimų, atrodo, kad yra oficialiai paskirtas už šią programą atsakingas asmuo.

Vidinio ir išorinio šios studijų programos vertinimo išvadomis iš dalies pasinaudojama gerinant programą. Pavyzdžiui, įsigyta techninės įrangos, reikalingos konferencijų vertėjams rengti. Tačiau kabina, kurioje įtaisyta sinchroninio vertimo įranga, praleidžia garsą ir neatitinka profesinių reikalavimų dėl ploto ir pranešėjo bei ekrano matomumo. Sinchroninio vertimo įranga naudojama nepakankamai dažnai, kad būtų galima išugdyti būsimiems profesionaliems konferencijų vertėjams reikalingus gebėjimus. Todėl pokalbis su alumnais ir socialiniais partneriais patvirtino, kad absolventai neturi įgūdžių, būtinų atliekant sinchroninį vertimą. Be to, dar 2008 metais išoriniai vertintojai rekomendavo įsigyti kompiuterių programinę įrangą, kuri padėtų ugdyti įgūdžius, reikalingus, kai verčiama naudojantis kompiuteriais. Tačiau lankantis Kolegijoje paaiškėjo, kad (dėl nežinomų priežasčių) tai nepadaryta, nors susitikime su ekspertų grupe dalyvavę dėstytojai aiškiai nurodė, kad šios vertimo kompiuteriu priemonės (pvz., TRADOS) yra būtinos norint parengti profesionalius vertėjus. Šiuo metu turimų demonstracinių TRADOS versijų, paminėtų ankstesnio išorinio vertinimo išvadose, tam tikslui nepakanka; kaip ekspertai sužinojo per vizitą, jos netgi nenaudojamos mokymo procese. Be to, tarp šios programos dėstytojų yra mažai specialistų, galinčių mokyti versti naudojantis kompiuterizuoto vertimo programomis ir sinchroniniu būdu. Ekspertai mano, kad vienas didžiausių šios studijų programos vadybos trūkumų yra tas, kad neužtikrinamas naudojimas turimais ištekliais, įskaitant ir tai, kad nėra pakankamai vertimo specialistų, kurie gerai mokėtų naudotis kompiuterizuoto vertimo programomis, ir tinkamai išmokyti sinchroninio vertimo specialistų. Yra numatytos socialinių dalininkų įtraukimo į (programos) vertinimo ir tobulinimo procesą procedūros. Per pokalbius su studentais paaiškėjo, kad jie yra nuolat apklausiami ir į jų pasiūlymus dėl programos tobulinimo atsižvelgiama. Pavyzdžiui, studentai nurodė, kad jiems akivaizdžiai trūksta viešojo kalbėjimo įgūdžių. Tai patvirtino socialiniai partneriai. Todėl pasiūlyta daugiau dėmesio skirti retorikos mokymui. Vis dėlto, kaip patvirtino per pokalbius su socialiniais dalininkais, Kolegija, atrodo, iš esmės atsisakė ryšių su socialiniais partneriais ir nesiekia vaisingo bendradarbiavimo su jais. Pavyzdžiui, vienas iš apklaustų socialinių partnerių patvirtino, kad praėjusiais metais jie nepriėmė studentų praktikai atlikti, kadangi Kolegija į juos dėl to nesikreipė. Todėl institucija teisingai nurodo, kad socialinių partnerių įtraukimas yra viena iš silpnybių ir kad šią sritį reikia tobulinti. Savianalizės suvestinės 2.6.5 punkte nurodyti visi esami dokumentai, reglamentuojantys vidinį studijų kokybės užtikrinimą šioje institucijoje. Vis dėlto ekspertų vizitas ir pokalbiai su Kolegijos administracija, dėstytojais ir studentais parodė, kad nėra akivaizdžių įrodymų, jog vidinio kokybės užtikrinimo priemonės būtų veiksmingos. Todėl ekspertų grupė padarė išvadą, kad nors visos būtinos procedūros dokumentuose, atrodo, yra, vis dėlto nėra tikrų įrodymų, jog kokybės užtikrinimo priemonės yra veiksmingai taikomos praktiškai. Visiems per pokalbius su dėstytojais, studentais ir socialiniais partneriais minėtiems pokyčiams, kuriuos institucija įgyvendina siekdama tenkinti studentų bei socialinių partnerių poreikius, trūksta nuoseklumo, jie atitinka tik kelių socialinių dalininkų specialius reikalavimus. Be to, iš pokalbių su administracija ir dėstytojais paaiškėjo, kad programos vadovai akivaizdžiai neturi aiškios vizijos dėl krypties, kuria ši studijų programa turėtų būti plėtojama, siekiant užtikrinti kokybišką mokymą ir mokymąsi.

2.7. Išskirtinės kokybės pavyzdžiai*

* jei yra tokių, kuriais būtų galima dalytis kaip geraja praktika

III. REKOMENDACIJOS

- Programos vadovams akivaizdžiai trūksta aiškios vizijos dėl krypties, kuria ši studijų programa turėtų būti plėtojama siekiant užtikrinti kokybiškas studijas. Šią viziją reikėtų kruopščiai išnagrinėti ir atnaujinti laikantis ES ir nacionalinių (taip pat ir darbo rinkos) reikalavimų.
- Reikėtų persvarstyti programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus siekiant suderinti juos su studijų turiniu.
- Studijų turinys turi būti reorganizuotas ir paremtas šiuolaikine vertėjų rengimo literatūra ir vertimo pedagogika; aktyviai besidomintis vertimo raštu ir žodžiu moksline literatūra, turintis profesinės patirties šioje srityje dėstytojas turi dalyvauti sudarant programą sandarą ar bent jau konsultuoti dėl bendros modulių pusiausvyros ir pasiskirstymo. Be to, jei vadovybė į studijų turinį ketina įtraukti vertimo žodžiu mokymą, reikia sudaryti tam skirtus du modulius ir perrašyti visą studijų turinį, kad būtų galima pakelti vertimo raštu ir žodžiu dėstymo lygį.
- Dėstytojai turi įvairių sričių kvalifikaciją, pavyzdžiui, teologijos, filosofijos, vadybos ir tarptautinių santykių, ir tik vienas dėstytojas tikina turįs formalią vertimo raštu kvalifikaciją. Į šią programą reikėtų pasitelkti bent kelis dėstytojus, turinčius tinkamą vertimo mokslo laipsnį.
- Dėstymui ir mokymuisi skirtos programinės įrangos nepakanka profesionaliems vertėjams rengti. Rekomenduojama papildyti bibliotekos išteklius šiai studijų programai būtina literatūra vertimo raštu ir žodžiu tematika. Akivaizdu, kad dabar jos nepakanka profesionaliems vertėjams raštu ir žodžiu rengti.
- Naudojamos tik demonstracinės profesionalių vertimo technologijų versijos, ir nė vienas dėstytojas neturi kompetencijos tokių svarbių elementų integruoti į programos turinį. Rekomenduojama įsigyti visos licencijos programinę įrangą ir pradėti naudotis visais ištekliais, kurie reikalingi studentams mokytis (teoriškai ir praktiškai) per visas studijas.
- Ekspertų grupė primygtinai rekomenduoja didinti anglų kalba dėstomų modulių skaičių ir apsvarstyti vertimo priemonių naudojimo galimybę, kadangi visas studijų procesas, atrodo, tik iš dalies užtikrina, kad bus pasiekti numatomi studijų rezultatai.
- Ekspertų grupė rekomenduoja išplėsti socialinių partnerių tinklą ir padidinti praktikos atlikimo vietų skaičių, kad užtikrintų tinkamą būsimų profesionalių vertėjų raštu ir vertėjų žodžiu praktinį rengimą.
- Ekspertų grupė mano, kad reikia intensyvuoti studentų dalyvavimą mokslinių tyrimų, meno ir mokslo taikomojoje veikloje.
- Rekomenduojama sudaryti aiškų organą, kuris būtų atsakingas už programos kokybę ir (įgyvendinimo) priežiūrą, ir tiksliai nustatyti jo atsakomybę.
- Rekomenduojama persvarstyti vidinio (studijų programos) kokybės užtikrinimo priemones ir jų taikymo būdus siekiant, kad jie būtų veiksmingi.

IV. SANTRAUKA

Ekspertų grupė nustatė šiuos teigiamus studijų programos *Verslo anglų kalba* aspektus: programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai aiškiai apibrėžti ir viešai skelbiami, šios programos studentai turi galimybę dalyvauti judumo programose. Kolpingo kolegija kiekvienais mokslo metais suteikia 4–5 studentams galimybę studijuoti ir atlikti praktiką užsienyje pagal *Erasmus* studentų mainų programą; studentams suteikiama galimybė susikurti individualią studijavimo programą; kiekvieno kurso pradžioje pateikiama informacija apie vertinimą, ji prieinama ir *Moodle* sistemoje; kiekvieno kurso pradžioje supažindinama su vertinimo kriterijais ir metodais; studentams teikiamas grįžtamasis ryšys; studijų aplinka yra palanki, studijos orientuotos į žmogiškąsias vertybes; dėstytojai visada stengiasi padėti įvairiais klausimais (pvz., studentai sakė, kad gali nevaržomai dalytis nuomone, kas jiems šioje studijų programoje patinka ir (arba) nepatinka, ir paskui tai atitinkamai pakeičiama). Teikiama socialinė ir materialinė pagalba (našlaičiams ir asmenims iš socialiai remiamų šeimų, aktyviems ir labai gerai besimokantiems studentams skiriama steigėjo stipendija). Yra aiškiai paskirstyta ir dokumentais įforminta atsakomybė už sprendimus ir programos įgyvendinimo stebėseną, taip pat įdiegtos ir atitinkamuose dokumentuose įrašytos visos galiojančios procedūros.

Neigiamų programos aspektų ir didelių trūkumų, deja, yra daugiau nei teigiamų. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai nėra suderinti su studijų turiniu. Išnagrinėjusi savianalizės suvestinės dokumentus ir duomenis, gautus susitikimų su vadovybe, dėstytojais, studentais, absolventais metu, ekspertų grupė nustatė, kad studijų turinys nepasirūpina pedagogine darna (pavyzdžiui, nė vienas dėstytojas nenaudoja vertimo technologijų paskaitų metu; neturima nė vienos licencijos naudoti vertimų atminties programas; dabartiniai studentai ir absolventai net neskatinami ieškoti informacijos apie šias technologijas; nėra nuoseklaus rengimo vertimo žodžiu veiklai – jos mokoma specialiai šiam tikslui organizuojamų konferencijų metu). Dėl ribotos studijų turinio apimties ir esminių pedagoginių spragų dėstytojai negali padėti studentams siekti studijų rezultatų, todėl programa neatitinka standarto ir minimalių teisinių reikalavimų. Teigiant, kad tik 1 iš 4 vertimo modulių yra skirtas studentams supažindinti su neapibrėžta vertimo žodžiu forma, – nors aukštoji mokykla turi puikią materialiąją bazę rengti vertėjus žodžiu, tačiau neturi nė vieno dėstytojo, kuris būtų kvalifikuotas konferencijų vertėjas, – bendras kreditų, skirtų vertimui raštu, skaičius tesudaro 10 procentų visų ECTS kreditų. Tokia studentų rengimo sistema neatitinka šios rūšies studijų. Modulių turinys ir dėstymo metodai neatitinka reikalavimų, kad būtų galima studentams suteikti vertimo profesinio bakalauro diplomą. Nors programa yra orientuota į ES teisės aktus ir vertimo rinką, ji nesuteikia absolventams galimybių pasiekti studijų rezultatus, kurie yra profesinės karjeros tiek Lietuvoje, tiek Europoje pamatas. Kalbant apie vertimą žodžiu, studijų turinys neturi pakankamai modulių, kurie būtų tinkami vertimo žodžiu gebėjimams ugdyti; ši spraga savaime daro šiuos studijų rezultatus niekinius: nuo 5.1 iki 5.3 ir 6.4. Programos turinys, siejamas su vertimu raštu ir žodžiu, neatspindi naujausių vertimo srities mokslo, meno ir technologijų pasiekimų. Vizito metu ekspertų grupė patvirtino nuomonę, kad naudojamos tik demonstracinės profesionalių vertimo technologijų versijos ir nė vienas dėstytojas neturi kompetencijos tokių svarbių elementų integruoti į programos turinį. Ir modulių pasiskirstymas programoje, ir studentų baigiamųjų darbų pavyzdžiai (tik nedaugelis darbų temų yra susijusios su vertimu raštu ir joms naudojami pasenę šaltiniai) aiškiai atskleidžia, kad programos dėstytojai ir vadovybė nėra susipažinę su šiuolaikinėmis diskusijomis dėl profesinių kompetencijų ir vertėjų gebėjimų (aprašytomis Europos standartuose ir aptariamomis vertimo pedagoginėje medžiagoje nuo 1995 m. iki 2015 m.). Didelės spragos yra ribotos apimties vertimo raštu ir vertimo žodžiu sričių dėstymas, kuris turėtų sudaryti 35–40 procentų ECTS kreditų, ir tai, kad trūksta vertimo technologijų mokymo. Šių priežasčių pakanka teigti, kad tokia programos vertimo raštu ir žodžiu dėstymo pedagogika yra pasenusi ir netinkama profesionaliems vertėjams rengti. Dėstytojų kvalifikacija neužtikrina, kad bus pasiekti studijų rezultatai; dėstytojai turi įvairių sričių kvalifikaciją, pavyzdžiui, teologijos, filosofijos, vadybos ir tarptautinių santykių, ir tik vienas dėstytojas tikina turįs formalią vertimo raštu kvalifikaciją; kalbant apie vertimą žodžiu, vienas dėstytojas teigė, kad vertimo žodžiu kompetenciją įgijo labiau atsitiktiniu būdu, nei specialiai to mokėsi; apskritai ekspertų grupei pasirodė, kad vertimas nėra

svarbus Kolpingo kolegijos dėstytojų akademinis interesas. Dėstytojų kaita nedidelė, tai leidžia užtikrinti programos įgyvendinimą.

Kolegija turi keletą ANGLONO žodyno licencijų ir neseniai į kompiuterius atsisųntė demonstracines TRADOS versijas, reikalingas būsimiems vertėjams rengti, bet demonstracinių versijų tam tikslui kol kas dar net nenaudojo. Todėl daroma išvada, kad dėstymo ir mokymosi programinės įrangos nepakanka profesionaliems vertėjams rengti. Kolegijos biblioteka, tiesą sakant, yra labai maža, ir itin mažai prieinamų vadovėlių, knygų ir periodinių leidinių yra iš vertimo (žodžiu ir raštu) srities. To akivaizdžiai nepakanka profesionaliems vertėjams (žodžiu ir raštu) rengti. Ekspertų grupė mano, kad reikia smarkiai didinti mokslinių tyrimų, meno ir mokslo taikomojoje veikloje dalyvaujančių studentų skaičių. Socialiniai partneriai sakė, kad studentams trūksta vertimo praktikos. Kolegija iš esmės atsisakė ryšių su socialiniais partneriais ir nesiekia vaisingo bendradarbiavimo su jais. Be to, net ir po vizito iš tikrųjų lieka neaišku, kas yra pagrindiniai asmenys, atsakingi už bendrą studijų programos *Verslo anglų kalba* stebėseną ir įgyvendinimą. Visiems pokyčiams, kuriuos institucija įgyvendina siekdama patenkinti studentų bei socialinių partnerių poreikius, trūksta nuoseklumo; jie atitinka tik kelių socialinių dalininkų specialius reikalavimus. Šie pokyčiai nėra vykdomi sistemingai, kadangi jie nepagrįsti aiškiu supratimu, ko studentus reikėtų mokyti, kad jie įgytų profesionaliems vertėjams reikalingus įgūdžius. Programos vadovai akivaizdžiai neturi aiškios vizijos dėl krypties, kuria ši studijų programa turėtų būti plėtojama siekiant užtikrinti kokybišką mokymą ir mokymąsi.

V. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

KOLPINGO KOLEGIJOS studijų programa *VERSLO ANGLŲ KALBA* (valstybinis kodas – 653U60001) vertinama **neigiamai**.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	1
2.	Programos sandara	1
3.	Personalas	2
4.	Materialieji ištekliai	2
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6.	Programos vadyba	1
	Iš viso:	9

* 1 – Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 – Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 – Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 – Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Paslaugos teikėjas patvirtina, jog yra susipažinęs su Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnio, numatančio atsakomybę už melagingą ar žinomai neteisingai atliktą vertimą, reikalavimais.

Vertėjos rekvizitai (vardas, pavardė, parašas)